

2020
ICCLS
29–31 OCTOBER

**7. INTERNATIONAL SYMPOSIUM
CHAOS, COMPLEXITY AND LEADERSHIP**

**BOOK OF
ABSTRACTS**

PROGRAMME

DATE	TIMES	ACTIVITY
29 th of October	10.45	<p style="text-align: center;">OPENING SPEECHES</p> <p style="text-align: center;">Dr. Şefika Şule Erçetin and Dr. Emir Vajzovic</p> <p style="text-align: center;">Dr. Sead Turčalo</p> <p style="text-align: center;">Dr. İlker Hüseyin Çarıkçı</p> <p style="text-align: center;">Chairs of the Symposium</p> <p style="text-align: center;">Dean of Faculty of Political Sciences, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina</p> <p style="text-align: center;">Rector of Süleyman Demirel University</p>
	11.30	<p style="text-align: center;">H.E. Yavuz Selim Kırın</p> <p style="text-align: center;">Deputy Minister of Foreign Affairs of Turkey</p>
	11.45	<p style="text-align: center;">Dr. Ravza Kavaklı Kan</p> <p style="text-align: center;">Deputy from Istanbul</p> <p style="text-align: center;">TGNA President of Turkish Group to the IPU</p>
	12.00	<p style="text-align: center;">H.E Dr. Selmo Cikotić</p> <p style="text-align: center;">Minister of Security of Bosnia and Herzegovina</p>
	13.00- 13.45	<p style="text-align: center;">INVITED SPEAKERS' SESSION 1: INTERNATIONAL RELATIONS</p> <p style="text-align: center;">Dr. Nail Alkan</p> <p style="text-align: center;">Dr. Tim Stuchtey</p>
	14.00 - 15.00	<p style="text-align: center;">INVITED SPEAKERS' SESSION 2:</p> <p style="text-align: center;">Dr. Helena Belchior Rocha</p> <p style="text-align: center;">Dr. Nilanjan Ray</p> <p style="text-align: center;">Dr. Yehuda Baruch</p>
	15.00 - 16.00	<p style="text-align: center;">PAPER PRESENTATIONS 1</p> <p style="text-align: center;">(Will Be Held in Turkish)</p> <p style="text-align: center;">Chair: Dr. Selim Kanat</p>

DATE	TIMES	ACTIVITY
29 th of October	16.00 - 17.00	Dr. Eray Alım Dünya Siyasetinde Karmaşa Faktörünün Gereği Olarak Siyasi Öngörüye Dayalı Liderlik Özelliği
		Halil Emre Deniş Siyasal Katılım, Oy Kullanma ve Kaos: Gelecekte Türkiye'de Elektronik Oy Kullanımı Üzerinden Bir Değerlendirme
		Dr. Mehmet Emin Erendor 2005'ten 2020'ye Kırgızistan'ın Değişmeyen Kaderi: Devrimler
	16.00 - 17.00	PAPER PRESENTATIONS 2 Chair: Dr. Nihan Potas
		Şeyma Güner & Hüseyin Çırpan “Hospital Management and Leadership in Epidemic Diseases”
		Dr. Tangül Aytur Özen & Dr. Filiz Kantek “Yönetici/Klinik Hemşirelere Yönelik Öz-Liderlik Eğitim Programı Önerisi”
	10.00 - 11.00	Dr. Gözde Yeşilaydın & Dr. Yasemin Hancioğlu Authentic Leadership in Health Employees: A Systematic Review
		PAPER PRESENTATION 3 Chair: Dr. Nilay Neyışçi
		Dr. Pınar Arslan “Evaluation of the Education of Children in Juvenile Holding Facilities in The Context of Transformational Leadership”
		Dr. Oya Tunaboylu Chaos Theory in Language Teaching: Implications for Curriculum Developers and Teacher Educators

DATE	TIMES	ACTIVITY
		<p style="text-align: center;">Hüseyin Çakır</p> <p>Kutadgu Bilig from the View of Complexity</p>
		<p style="text-align: center;">Dr. Serkan Uçan & Dr. Mustafa Özmusul</p> <p>Teacher Development Needs in the Post-Pandemic Era</p>
	11.00 - 12.00	<p style="text-align: center;">INVITED SPEAKERS' SESSION 3:</p> <p style="text-align: center;">Dr. Hakan Çağdaş Aladağ</p> <p style="text-align: center;">Dr. Mariam Kavakci</p> <p style="text-align: center;">Dr. Renato Santos</p>
30th of October		<p style="text-align: center;">PAPER PRESENTATION 4</p> <p style="text-align: center;">Chair: Dr. Murat Ali Dulupçu</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Jasmin Hasanovic & Emina Adilović</p> <p>The Double Life of Virtual: Emancipation As Immobilization in an Isolated Age</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Dr. Volkan Yüncü</p> <p>Rethinking Media Legitimacy: Building Legitimacy and Reputation on Social Media</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Dr. Çağlar Doğru</p> <p>Building Effective Teams to Improve Performance: A Complex Systems Approach</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Dr. Barış Bayram</p> <p>A Probabilistic Theoretical Framework for Patient-Oriented Ethics Responding to Real-World Complexities in Consideration of Hard-Enough Determinism: Ethical Possibility Enhancement (Epe)</p>
	13.00 - 14.00	
	15.00 - 15.45	<p style="text-align: center;">INVITED SPEAKERS' SESSION 4:</p> <p style="text-align: center;">Dr. Gediz Akdeniz, Dr. Nazmi Yılmaz and Dr. Mahmut Akıllı</p> <p style="text-align: center;">Dr. Çiğdem Yalçın</p>
	16.00 - 17.00	<p style="text-align: center;">Paper Presentation 5</p> <p style="text-align: center;">(Will Be Held in Turkish)</p> <p style="text-align: center;">Chair: Dr. Şefika Şule Erçetin</p>

DATE	TIMES	ACTIVITY
		<p>Dr. M. Atilla Arıcıoğlu & Osman Nurullah Berk Çevreyi Anlamak İçin Kaosu Öğrenmek Üzerine Bir Önerme</p>
		<p>Sevda Seven Şarkaya & Dr. Fatma Çobanoğlu Kaosun Eşiğinde Kadın Yönetici: Cam Uçurum</p>
		<p>Dr. İbrahim Akyürek Çalışma Yönetimi</p>
		<p>Dr. Muhammet Hamdi Mücevher Nitelikli İnsan Kaynağının Seçimi Ve Geliştirilmesinde Hayat Hikayesi Analizinin Kullanımı</p>
30th of October	17.30 - 18.30	<p>Keynote Speaker: Dr. Yaneer Bar-Yam</p>
		<p>Paper Presentations 6 Chair: Dr. Şuay Nilhan Açıkalın</p>
		<p>Dr. Mustafa Cüneyt Özşahin Türkiye'de Kamu Diplomasının Araçları, Mühtevası ve Etkinliği</p>
	20.00 - 21.00	<p>Dr. Oğuzhan Zengin & Mustafa Emin Akçin Mülteci Kampları ve Covid-19 Pandemisi Arasında Kalan İnsanlar: Kaos Kuramı Açısından Bir Değerlendirme</p>
		<p>Dr. Ekrem Yaşar Akçay 1 Mart Tezkeresinin Kelebek Etkisi: Çuval Olayı</p>
		<p>Dr. Mustafa Canbey Kaotik Dünyada İletişim: Sanal Gerçeklik ve Ötesi</p>
	21.00 - 22.00	<p>PANEL: Excellent Leadership Studies- Implications of National and International Excellent Leadership Dr. Olcay Yavuz Dr. Erkan Kıral</p>

DATE	TIMES	ACTIVITY
31st of October	11.00	Special Session Ergün Olgun
	-	Eastern Mediterranean and Cyprus in a Changing Conjuncture
	12.00	Chair: Dr. Çağdaş Hakan Aladağ
	12.00	Cristina Serpa & Amir Forouharfar Fractalization of Chaos and Complexity: Proposition of A New Method in the Study of Complex Systems
	-	Dr. Şahin Bülbül Creativity With Big Chaotic Data
	13.00	Dr. Nilanjan Ray & Tanisha Mukherjee & Dr. Sudin Bag Chaotic and Complexity of Understanding Online Shopping Behaviour From Marketing Perspective
		Dr. Nurcan Deniz How Fractals Contribute To Supply Chain Management? – An Initial Bibliometric and Social Network Analysis on Articles Indexed in Web of Science
		(Will Be Held in Turkish) Chair: Dr. Sait Akbaşlı
		Nigar Nevra Karakaş & Dr. Elife Doğan Özel İlkokulların Kurumsal İtibarı
	13.00	Dr. Petek Dinçman Öğretmenlerin Örgütsel Sessizlik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi
	-	Deniz Görgülü Covid-19 Pandemisinde İlkokul Öğrencilerinin Kahramanlık Algılarının İncelenmesi
	14.00	Dr. Kâmil Demirberk Ünlü & Dr. Nihan Potas & Prof. Dr. Mehmet Yılmaz Forecasting Direction of BIST 100 Index: An Integrated Machine Learning Approach

DATE	TIMES	ACTIVITY
31st of October	15.00 - 16.00	Chair: Dr. André Olbrich
		Dr. Nilanjan Ray Tribal Women Empowerment and Leadership: A Study from Birbhum District, West Bengal, India
		Dr. Idris Turan The Chaos in Syria in Terms of Human Security
		İlbey Çoban Co-Adaptation in Context with Iranian, Russian and Turkish Policies on Syrian Complexity: The Emergence of the Astana Process
	Dr. Anupriyo Mallick & Dr. Nilanjan Ray & Dr. Sudin Bag Leading and Navigating in Disruption in the Vuca World: Chaos and Complexity Perspectives	
18.00 - 19.30	INVITED SPEAKERS' SESSION 5 Dr. Marcus Holmes Dr. Luis Tome Dr. Oktay Tanrisever Dr. Daniela Irrera	
20.00	Closing Remarks by Yücel Yılmaz Mayor of Balıkesir Metropolitan Municipality Member of the Board of the United Cities and Local Governments World Organization (UCLG) Co-President of UCLG-MEWA	

Chairs

Dr. Şefika Şule ERÇETİN, Hacettepe University, TURKEY

Dr. Emir VAJZOVIĆ, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA

Organizing Committee

Dr. Şuay Nilhan AÇIKALIN, METU, TURKEY

Dr. Nihan POTAS, Ankara Hacı Bayram Veli University, TURKEY

Dr. Selim KANAT, Suleyman Demirel University, TURKEY

Dr. Nilay BAŞAR NEYİŞÇİ, Hacettepe University, TURKEY

Erbil Can ARTUN, Kadir Has University, TURKEY

Dr. İnci ÖZTÜRK, Ankara University, TURKEY

Scientific Committee

- Dr. Gediz Akdeniz, İstanbul University, TURKEY
- Dr. Jason Peter Fine, UNC, North Carolina, Chapelhill, USA
- Dr. Manuel Albert M. Ferreira, SCTE-IUL, PORTUGAL
- Dr. Uğur Berberoğlu, Ankara Oncology Education and Research Hospital, TURKEY
- Dr. Oktay Tanrisever, Middle East Technical University, TURKEY
- Dr. Nail Alkan Ankara Hacı Bayram Veli University, TURKEY
- Dr. Sead Turçalo, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
- Dr. İbrahim KocabAŞ, Yıldız Technical University, TURKEY
- Dr. Paul Ashwin, Lancaster University, UK
- Dr. Murat Ali Dulupçu, Suleyman Demirel University, TURKEY
- Dr. Hasan Tatlıpınar, İstanbul University, TURKEY
- Dr. Mario Hibert, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
- Dr. Purnima Mehta Bhatt, Hood College Frederick MD, USA
- Dr. Gandolfo Dominici, University of Palermo, ITALY
- Dr. Elmir Sadović, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
- Dr. Necla Turanlı, Hacettepe University, TURKEY
- Dr. Mehmet Yılmaz, Ankara University, TURKEY
- Dr. Hikmet Alizade, Bakû State University, AZERBAIJAN
- Dr. Nuri Doğan, Hacettepe University, TURKEY
- Dr. Meral Elçi, Gebze Technical University, TURKEY
- Dr. Cemal Atakan, Ankara University, TURKEY,
- Dr. Mirza Smajić, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
- Dr. Mirza EmirHafizović, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
- Dr. Elife Doğan Kılıç, İstanbul University, Cerrahpaşa, TURKEY
- Dr. Zekai Öztürk, Ankara Hacı Bayram Veli University, TURKEY
- Dr. Nail Kılıç, İstanbul University, Cerrahpaşa, TURKEY
- Dr. Kaliyabau Kertayeva, The L.N. Gumilyov Eurasian National University, KAZAKHSTAN
- Dr. Selma Cikotić, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
- Dr. Kadisha, Shalgynbayeva, The L.N. Gumilyov Eurasian National University, KAZAKHSTAN
- Dr. Lejla Turçila University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
- Dr. Yakup Albayrak, Namık Kemal University, TURKEY
- Dr. G. Ciğdem Yalçın, İstanbul University, İstanbul, TURKEY
- Dr. Aslam Khan, Mahatma Gandhi Central University, INDIA
- Dr. Murat Beyazyüz, Namık Kemal University TURKEY
- Dr. Oya Tunaboylu, Süleyman Demirel University, TURKEY
- Dr. ELVİS Fejzić, University of Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA

Dr. Sabri Çelik, Gazi University, TURKEY
Dr. Binali Tunç, Mersin University, TURKEY
Dr. Lütfi Üredi, Mersin University, TURKEY
Dr. Zhumabekova Fatima Niyazbekovna, The L.N. Gumilyov Eurasian National University, KAZAKHSTAN
Dr. Ercan Yılmaz, Necmettin Erbakan University, Dr. Mehmet Özbaş, Erzincan University, TURKEY
Dr. Sait Akbaşlı Hacettepe University, TURKEY
Dr. İlknur Maya, Çanakkale University, TURKEY
Dr. İlknur Şentürk, Eskişehir Osmangazi University, TURKEY
Dr. Akbar Rahimi Alishah, Aydın University, TURKEY
Dr. Murat Lüleci, Aydın University, TURKEY
Dr. Abdullah BALIKÇI, İstanbul University, TURKEY
Dr. Mehmet Ali Hamedoğlu, Sakarya University, TURKEY
Dr. Melek Körükçü, Niğde Ömer Halis Demir University, TURKEY
Dr. Nilanjan Ray, Adamas University, West Bengal, INDIA
Dr. Nurgül Tezcan Kardaş, Düzce University, TURKEY
Dr. Mina Abbasiyannejad, UPM, MALAYSIA
Dr. Esra Soydaş Akyol, Yıldırım Beyazıt University, TURKEY
Dr. Wassim Aloulou, College of Economics and Administration Sciences, Al-Imam Muhammed Ibn Saud Islamic University at Riyadh, KSA
Dr. Joan Pere Plaza I Font, Escola Superior de Comerç Internacional Universitat Pompeu Fabra, SPAIN
Dr. Arzu Güler, Adnan Menderes University, TURKEY
Dr. Mainul Haque, University of Nottingham, UK
Dr. Manuela Piscitelli, Università degli Studi della Campania Luigi Vanvitelli, ITALY
Dr. Nursel Yardibi, International Science Association, TURKEY

BİLDİRİLER / PAPERS

Dr. Eray ALIM - <i>Dünya Siyasetinde Karmaşa Faktörünün Gereği Olarak Siyasi Öngörüye Dayalı Liderlik Özelliği</i>	1
Halil Emre DENİŞ - <i>Siyasal Katılım, Oy Kullanma ve Kaos: Gelecekte Türkiye'de Elektronik Oy Kullanımı Üzerinden Bir Değerlendirme</i>	3
Dr. Mehmet Emin ERENDOR - <i>2005'ten 2020'ye Kırgızistan'ın Değişmeyen Kaderi: Devrimler</i>	5
Şeyma GÜNER & Hüseyin ÇIRPAN - <i>Hospital Management and Leadership in Epidemic Diseases</i> ..	6
Dr. Tangül AYTUR ÖZEN & Dr. Filiz KANTEK - <i>Yönetici/Klinik Hemşirelere Yönelik Öz-Liderlik Eğitim Programı Önerisi</i>	8
Dr. Gözde YEŞİLAYDIN & Dr. Yasemin HANCIOĞLU - <i>Authentic Leadership in Health Employees: A Systematic Review</i>	10
Dr. Pınar ARSLAN - <i>Evaluation of the Education of Children in Juvenile Holding Facilities in The Context of Transformational Leadership</i>	12
Dr. Oya TUNABOYLU - <i>Chaos Theory in Language Teaching: Implications for Curriculum Developers and Teacher Educators</i>	14
Hüseyin ÇAKIR - <i>Kutadgu Bılıg from the View of Complexity</i>	15
Dr. Serkan UÇAN & Dr. Mustafa ÖZMUSUL - <i>Teacher Development Needs in the Post-Pandemic Era</i>	17
Jasmin HASANOVIC & Emina ADILOVIĆ - <i>The Double Life of Virtual: Emancipation As Immobilization in an Isolated Age</i>	18
Dr. Volkan YÜNCÜ <i>Rethinking Media Legitimacy: Building Legitimacy and Reputation on Social Media</i>	19
Dr. Çağlar DOĞRU - <i>Building Effective Teams to Improve Performance: A Complex Systems Approach</i>	21
Dr. Barış BAYRAM - <i>A Probabilistic Theoretical Framework for Patient-Oriented Ethics Responding to Real-World Complexities in Consideration of Hard-Enough Determinism: Ethical Possibility Enhancement (Epe)</i>	22
Dr. M. Atilla ARICIOĞLU & Osman Nurullah BERK - <i>Çevreyi Anlamak İçin Kaosu Öğrenmek Üzerine Bir Önerme</i>	24
Sevda Seven ŞARKAYA & Dr. Fatma ÇOBANOĞLU - <i>Kaosun Eşliğinde Kadın Yönetici: Cam Uçurum</i>	25
Dr. İbrahim AKYÜREK - <i>Çatışma Yönetimi</i>	27

Dr. Muhammet Hamdi MÜCEVHER - <i>Nitelikli İnsan Kaynağının Seçimi Ve Geliştirilmesinde Hayat Hikâyesi Analizinin Kullanımı</i>	28
Dr. Mustafa Cüneyt ÖZSAHİN - <i>Türkiye'de Kamu Diplomasisinin Araçları, Muhtevası ve Etkinliği</i>	29
Dr. Oğuzhan ZENGİN & Mustafa Emin AKÇİN - <i>Mülteci Kampları ve Covid-19 Pandemisi Arasında Kalan İnsanlar: Kaos Kuramı Açısından Bir Değerlendirme</i>	30
Dr. Ekrem Yaşar AKÇAY - <i>1 Mart Tezkeresinin Kelebek Etkisi: Çuval Olayı</i>	32
Cristina SERPA & Amir FOROUHARFAR - <i>Fractalization of Chaos and Complexity: Proposition of A New Method in the Study of Complex Systems</i>	34
Dr. Şahin BÜLBÜL - <i>Creativity With Big Chaotic Data</i>	35
Dr. Nilanjan RAY & Tanisha MUKHERJEE & Dr. Sudin BAG - <i>Chaotic and Complexity of Understanding Online Shopping Behaviour From Marketing Perspective</i>	36
Dr. Nurcan DENİZ - <i>How Fractals Contribute To Supply Chain Management? – An Initial Bibliometric and Social Network Analysis on Articles Indexed in Web of Science</i>	37
Nigar Nevra KARAKAŞ & Dr. Elife DOĞAN - <i>Özel İlkokulların Kurumsal İtibarı</i>	39
Dr. Petek DİNÇMAN - <i>Öğretmenlerin ÖrgütSEL Sessizlik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi</i>	41
Deniz GÖRGÜLÜ - <i>Covid-19 Pandemisinde İlkokul Öğrencilerinin Kahramanlık Algılarının İncelenmesi</i>	42
Dr. Nilanjan RAY- <i>Tribal Women Empowerment and Leadership: A Study from Birbhum District, West Bengal, India</i>	43
Dr. İdris TURAN - <i>The Chaos in Syria in Terms of Human Security</i>	44
Mehmet İlбey COBAN - <i>Co-Adaptation in Context with Iranian, Russian and Turkish Policies On Syrian Complexity: The Emergence of the Astana Process</i>	46
Dr. Anupriyo MALLICK & Dr. Nilanjan RAY & Dr. Sudin BAG - <i>Leading and Navigating in Disruption in the Vuca World: Chaos and Complexity Perspectives</i>	48
Dr. Mustafa CANBEY - <i>Kaotik Dünyada İletişim: Sanal Gerçeklik ve Ötesi</i>	49
Dr. Kâmil Demirberk Ünlü & Dr. Nihan Potas & Prof. Dr. Mehmet Yılmaz – <i>Forecasting Direction of BIST 100 Index: An Integrated Machine Learning Approach</i>	50

DÜNYA SİYASETİNDE KARMAŞA FAKTÖRÜNÜN GEREĞİ OLARAK SİYASİ ÖNGÖRÜYE DAYALI LİDERLİK ÖZELLİĞİ

Eray ALIM¹

Öz

Uluslararası İlişkiler disiplininde pozitivist epistemoloji ve rasyonel seçim teorisi gibi yaklaşımlar uzun yıllar boyunca baskın bir yere sahip olmuştur. Realizm ve Liberalizm'in disiplin içinde taşıdığı ağırlığa bağlı olarak, meydana gelen uluslararası olayların ve aktörlerin bu olaylara verdikleri cevapların, lineer bir nedensellik üzerinden, ampirik gözlem yöntemiyle açıklanabileceği düşünülmüştür. Son yıllarda ise bu bakış açısını ikame etme iddiası taşıyan alternatif yaklaşımalar ortaya çıkmaya başlamıştır. Kaos ve karmaşa faktörlerine vurgu yapılarak, olayların mekanik ve indirgemeci yaklaşımalarla izah edilemeyeceği ve daha incelikli analizlere ihtiyaç olduğu kaydedilmiştir. Bu yönelimin ortaya çıkmasında, Uluslararası İlişkiler disiplinin de bir parçası olduğu Sosyal Bilimler alanın Fen Bilimi/Canlı Bilimi alanı ile daha güçlü etkileşim kurmaya başlaması önemli bir neden teşkil etmiştir. Örneğin, fizik, kimya ve matematik gibi alanlarda başvurulan karmaşa teorisi, Sosyal Bilimler alanına da giriş yapmıştır. Canlı özelliklerini taşıyan ya da taşımayan formasyonların var oluş ve devamını, dolaşım, bağlantı, karmaşıklık ve düzensizlik gibi faktörlerinin altı çizilerek açıklayan Karmaşa Teorisi, en yaygın bilinen tanımlıyla, bütününe parçalarının toplamdan daha fazla olduğu tezine dayanmaktadır. Bu tezin bir geçerlilik zeminine sahip olması için ise, lineer olmayan dinamikler ve denge durumunda olmadan varlık gösterebilen sistemlerden söz edilebilmesi gerekmektedir. Karmaşa Teorisinin öngörüsü, varoluşun beklenmedik ilişkiselikler ve dinamik hareketlilikler üzerine temellendiğidir. Bunun dünya siyasetinin ilgi alanına giren ve uluslararası yaşamı açıklamayı amaç edinen uzmanlar için ima ettiği önemli noktalar mevcuttur. Uluslararası yaşam, düzensizlikler, öngörülemeyen gelişmeler ve rastlantısallıklara gebedir; dünya siyasetine yön veren olayların determinist sebep-sonuç ilişkileriyle ya da ön kabullerle açıklanamayacak karmaşıklıkta olduğu durumlar söz konusudur. Bu yaklaşım, Uluslararası İlişkiler açısından yeni bir gelişme olarak görülmemelidir. Zira Uluslararası İlişkilerin bir disiplin olarak ortaya çıkışını sağlayan Birinci Dünya Savaşı'nın, sistematik analizlerin iddia ettiği aksine, nasıl beklenmedik olayların bir sonucu olarak meydana geldiği yeni ortaya çıkan arşiv belgeleriyle ortaya konulmuştur. Örneğin tarihçi Christopher Walker, "Uyurgezerler: Avrupa 1914'te Nasıl Savaşa İlerledi" adlı kitabında Avrupa devletlerinin öngörülerinin tam aksi şekilde nasıl kendilerini savaşın içinde bulduklarını çarpıcı şekilde ortaya koymuştur. Aslında dünya siyasetinin lineer ya da döngüsel değil, karmaşık bir seyir izlediği düşüncesi sonraki yıllarda yaşanan gelişmelerle de doğrulanmıştır. Örneğin, Arap Baharı sürecinde Tunus'ta Muhammed Bouazizi adında bir sokak satıcısının kendisini yakması sonucu Tunus'ta kısa süre içinde bir iktidar değişikliğine meydana geldiği görülmüştür. Yaneer Bar-Yam gibi Karmaşa Teorisi uzmanları bunun nedenini açıklarken, 1999-2000'de emtia piyasasında deregülasyonun gıda fiyatlarında ciddi volatilitelere neden olduğu ve bu nedenle fiyatlarda 2-3 kat artışa varan ani sıçramaların toplumsal ve siyasal çalkantılara neden olacağı öngörüsünde bulunmuştur. Nitekim 2007-2008'de önemli bir artış yaşanmışsa da asıl patlama ikinci

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Batman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, E-posta: erayalim@hotmail.com

dalga fiyat artışı olan 2010-2011; yani Arab Baharı'na denk gelen zaman diliminde yaşanmıştır. Bar-Yam'ın analizi bir adım öteye götürülecek olursa; Tunus'ta başlayan protestolar ve ardından Ben Ali'nin koltuğu bırakmasıyla sonuçlanan süreç, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın genelinde de geopolitik fay hatlarını hareketlendiren bir gelişme olmuştur. Tunus'un ardından toplumsal protestolar Mısır, Libya, Yemen, Bahreyn ve Suriye gibi bir dizi ülkede de vuku bulmuş ve yaşanan sürecin etkileri, Suriye'deki iç savaşta görüldüğü gibi, yaklaşık 10 yıldır dünya siyasetini meşgul eden bir niteliğe sahip olmuştur. Yakın plan bir okuma yapıldığında; Arap Baharı örneği, liderlik pozisyonunda bulunanların uluslararası arenada nasıl beklenmedik gelişmelerle karşılaşabileceklerinin farkında olmalarının önemine işaret etmektedir. Bu kapsamda, Karmaşa Teorisi'nden hareketle insan yaşamının geneline dair olduğu gibi, dünya siyasetinde de öngörülemezlik ve sürpriz gibi unsurlar birer değişken olarak siyasi mülahazalarda yer bulmalıdır. Beklenmedik gelişmeler ve rastlantısallıklardan kaynaklı risklere karşı ihtiyaç duyulan temel liderlik özelliği ise siyasi öngörür. Siyasi öngörü; karar alma süreçlerinde hesaba katılması gereken "her türlü senaryoya karşı hazır olma gerekliliği" için kaçınılmaz bir gereklilikdir. Uluslararası siyasete dair akıl yürütümleri entelektüel bir faaliyet olarak icra edenlerin gün geçtikçe karmaşa ve kaos faktörlerine yer verdikleri görünürken, karar alıcı makamda bulunan kişilerin de bu faktörlere siyasi mülahazalarında ağırlık vermeleri ve ayrıca siyasi öngörü unsurunu kişisel özelliklerine dahil etmeleri büyük önem arz etmektedir. Zira Arap Baharı'nın gösterdiği gibi, bu süreçte hazırlıksız yakalanan ülkeler, mülteci krizi, ekonomik sorunlar ve güvenlik riskleri gibi bir dizi olumsuz gelişmeyi karşılılarında bulmuşlardır. Bu hususlardan hareketle bu sunumda, uluslararası arenadaki kaos ve karmaşa faktörlerine atıf yapılarak, liderlik kadrolarının öngörülemezlikle malul bir ortamda sahip olmaları gereken davranışsal özelliklerle ilgili bir perspektif sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Dünya Siyaseti, Karmaşa Teorisi, Liderlik, Siyasi Öngörü.

SİYASAL KATILIM, OY KULLANMA VE KAOS: GELECEKTE TÜRKİYE'DE ELEKTRONİK OY KULLANIMI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Halil Emre DENİŞ¹

Öz

Kaos kelimesini duyduğumuzda ya da kullandığımızda aslında karmaşık bir durum ya da kargaşa hali vurgulanmaktadır. Türk Dil Kurumu da “*kaos*” kelimesinin tanımı olarak bu kullanımı ikinci anlam olarak belirtirken, birincil anlam olarak “*evrenin düzene girmeden önceki biçiminden yoksun, uyumsuz ve karışık durum*” olarak tanımlanmaktadır. Kaotik kelimesi ise “*kargaşa içinde olan*” anlamında kullanılmaktadır. Kaos terimi ve kuramı fen bilimlerinden sosyal bilimlere kadar birçok alanda kullanılabilmektedir. Euel Elliot ve Douglas Kiel'e göre (1997) kaos teorisi, doğrusal olmayan dinamikler alanında yaptıkları keşfin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Doğrusal olmayan dinamikler, doğrusal olmayan sistemlerin zaman içerisindeki evriminin incelenmesidir. Doğrusal olmayan sistemler, değişkenler arasındaki ilişkilerin kararsız olduğu dinamik davranışları ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla bu ilişkilerde yaşanan değişiklikler, mevcut yapıları parçalayabildiği gibi oluşan yeni yapı ise davranış değişkenleri ve beklenmedik sonuçları da beraberinde getirmektedir. Siyaset biliminde de kaos teorisi üzerine yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Siyasal konular ve demokratik sistemlerde yer alan seçimler doğrusal olmayan dinamiklerdir. Sürece giren çeşitli değişkenler, siyaseti, siyasal yapıları, seçmenlerin tutum ve davranışlarını değiştirebilmekte, parçalayabilmektedir. Ortaya çıkan yeni yapılar da beklenmedik sonuçları beraberinde getirmektedir. Örneğin Arap Baharı sonrası Ortadoğu devletlerindeki yapısal değişiklikler; keza dünya siyasetini yönetmeye çalışan devletlerin, çeşitli devletler üzerindeki siyasetleri; devletlerin mevcut süreçlerinde gerçekleştirdikleri sistem değişiklikleri, seçim sistemlerindeki değişiklikler de kaosu beraberinde getirebilmektedir. Elektronik oy 1990'lı yıllarla birlikte seçim sistemlerinin içerisinde dâhil olmuş, birçok ülkede kullanılmaya başlanmıştır. Elektronik oy seçimlerde daha hızlı bir şekilde oy kullanılmasına ve sayılmasına yardımcı olmaktadır. Bilgisayar sistemleri aracılığıyla kullanılan elektronik oy, bazı ülkelerde internete bağlı araçlarla (bilgisayar, tablet, akıllı telefon) kullanılabilirken, bazı ülkelerde ise elektronik oylama makineleri vasıtasyyla kullanılmaktadır. Ancak elektronik oy kullanmanın da kaotik durumları beraberinde getirdiği görülebilmektedir. Elektronik oylamadaki en önemli unsurlar güvenlik, gizlilik, denetim ve hızdır. Bu unsurlar aynı zamanda seçmen davranışlarını da etkileyebilecek unsurlardır. Bu çalışmada öncelikli olarak kaos ve siyasal katılım konusuna değinilecek olup, sonrasında elektronik oylamanın ne olduğu, nasıl ve neden uygulandığı sorularına yanıt verilmeye çalışılacaktır. Elektronik oylamanın ülkelerdeki uygulamalarına verilecek örnekler de yukarıdaki soruların net bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Son olarak Türkiye'de de yıllardır uygulanmak istenen ve üzerinde çalışmalar yürütülen elektronik oyun, uygulandığı takdirde kaotik bir yapıyı ortaya çıkarması ihtimali tartışılabilecek olup, kullanılan sistemler üzerinden belirli çözüm önerileri getirilmeye çalışılacaktır. Doğrusal olmayan bir dinamik olan seçimlerin yapısı ile alakalı gerçekleştirilecek olan değişimin beklenmedik sonuçları da ortaya çıkaracağı öngörlülmektedir. Elektronik oylama yapıldığında

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hakkari Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, E-posta: emredenis@gmail.com

alınan sonuçlarda makinanın ya da sistemin sunduğu verilere güvenmek, sisteme dışarıdan yapılacak müdahalelerin olması ihtimali (hack), mevcut iktidarların tekrar iş başına gelmek için seçim kurullarına ve makinalara müdahale ihtimali, kişilerin kullandıkları oyun hangi partiye gittiğinin bilinmesi ihtimali gibi konular her zaman gündeme olabilecek ve kaosu beraberinde getirebilecektir. Özellikle seçmenin oyunun hangi partije kullanıldığının bilinmesi, seçmeni ya sandıktan uzaklaştıracak ya da çıkarlarını korumak için iktidar partisine oy kullanmasına neden olacak ve davranış değişimi gözlenebilecektir. Bu durum da sağlıklı bir demokratik yapının bozulmasına, sistemin işleyişinin tıkanmasına neden olacak ve beraberinde kaosu getirebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kaos, Siyasal Katılım, Oy Kullanma, Elektronik Oy, Türkiye

---

SİBER GÜÇ: YUMUŞAK GÜC MÜ YOKSA SERT GÜC MÜ?

Mehmet Emin ERENDOR¹

Öz

31 Ağustos 1991 tarihinde resmi olarak bağımsızlığını elde eden Kırgızistan geride kalan 29 yıl içerisinde yaşadığı devrimler ve kaos dönemleri ile Orta Asya ülkeleri içerisinde en istikrarsız ülkelerden birisi olmuştur. 2005 yılında Akayev'e yönelik gerçekleştirilen Lale Devrimi ile başlayan süreç 2010 yılında bu defa Bakiyev yönetimine karşı gerçekleştirılmıştır. Her ne kadar geride kalan 10 yıllık süre içerisinde 2005 ve 2010 yıllarındaki gibi devrim olmasa da ülke içerisindeki kaos ve karmaşa ortamı sürekli olarak siyasi iktidarın dikkate alınması gereken bir durum olarak ön plana çıkmıştır. 4 Ekim 2020 tarihinde gerçekleştirilen parlamento seçimleri ile beraber ülke yeni bir kriz döneminin içerisinde girmiş ve seçim sonuçlarının açıklanması ile birlikte muhalifler protesto gösterilerine başlamışlardır. Protestocular ve daha sonrasında bunlara katılan muhalefet liderleri seçimlerin iptal edilmesine yönelik gösteriler gerçekleştirmiştir ve daha sonrasında Beyaz Ev ve istihbarat binasının güvenliği aşılıarak buralara girilerek binaların bazı bölümleri ateşe verilmiş ve protesto gösterileri ile başlayan süreç bir anlamda farklı bir hıviyete bürünmüştür. Bu protestolar devam ederken Cumhurbaşkanı Ceenbekov'un da istifasının istenmesi ülke içerisindeki huzursuzluğun daha farklı boyutlara ulaşmasına neden olmuştur. Ülke içerisinde yaşanan Kuzey-Güney ayrimı ve bağımsızlık sonrası iktidara gelen kişilerin yürüttükleri yanlış ekonomik politikalar ülke içerisindeki karmaşanın artmasına neden olmuş ve özellikle de pandemi dönemi ile birlikte halka yönelik sosyal güvencelerin sağlanamaması seçimlere yönelik gösterilerin başlamasına bir anlamda imkân sağlamıştır. Bu çalışmada geçmişten günümüze Kırgızistan'da gerçekleşen devrimler irdelenecek ve 4 Ekim 2020'de gerçekleşen protestoların bu devrim hareketlerinden farkı analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kırgızistan, Devrim, Demokrasi, Seçim, COVID-19.

---

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, E-posta: merendor@atu.edu.tr ç.ş

HOSPITAL MANAGEMENT AND LEADERSHIP IN EPIDEMIC DISEASES

Seyma GÜNER¹ & Hüseyin ÇIRPAN²

Abstract

Crises are mostly unexpected and/or sudden situations in which institutions are caught unprepared. The effects of the crises faced by the institutions may arise from different factors depending on the structure and characteristics of the sector in which they operate and may cause effects in different dimensions. The effects of the crisis, which has negative connotations in every period, increase in proportion to the acceleration of the change and development rate of the current period. The fact that there is no substitute for health, not receiving or delaying health services can cause undesirable situations that can lead to the loss of human life makes the health sector special among other sectors. Unlike other sectors, healthcare service providers have to balance the concepts of quality of life and profit. Due to such special conditions of the health system, in case of a possible crisis, health system administrators need to consider more elements in responding to crisis than some other sectors and make faster, more effective, ethical, and patient-centered decisions. The necessity of making decisions by considering a large number of factors together and the fact that many systems affect each other transform hospitals into a complex system. Snowden suggested the Cynefin model for managers how to make decisions based on the degree of complexity of the situations. According to Snowden (1999), trying to recognize the nature of complexity makes it possible to lead more effectively. According to this model, the first thing to do in crisis management is to define the degree of complexity of the structure, in other words, to try to determine the cause-effect relationships between events. The Covid-19 pandemic, which affected the whole world and all sectors, created a new order and the new order forced managers/leaders to change their styles and respond to this crisis in a new way. Therefore, it is very important to search the field well to develop management and leadership styles suitable for the newly formed structure. The aim of this study is to examine the areas that managers have to manage and the difficulties they face during the epidemic management, what kinds of choices and decisions they have to make in these areas and how they lead the process. As a matter of fact, with this study, it is aimed to define the complexity degree of the structure and to determine the causality patterns between events as suggested in the Snowden model. For this purpose, semi-structured interviews with senior executives of 10 public hospitals serving in Turkey were carried out and analyzed using the redact documents by the content analysis of these interviews. According to the analysis results, during epidemic management in hospitals; the leadership characteristics of managers, planning elements, continuity of basic health services, human resource management, communication, and the dimensions of the plans for the next epidemic were seen to be the most important areas to be managed during epidemic management, and each title was analyzed separately and reported by dividing into code-categories and themes. Also, the structure of the crisis was defined, and the advantageous and disadvantageous situations encountered by the hospitals during the fight against the epidemic were defined. According to the analysis results; it has been observed that the

¹ PhD Student, Istanbul Medipol University, Health Systems and Policies Application and Research Center, E-mail: sguner@medipol.edu.tr

² Assistant Professor, Istanbul Medipol University, Faculty of Business and Management Sciences, E-mail: hcirpan@medipol.edu.tr

type of hospital where the epidemic disease is managed (university hospital, city hospital, state hospital, and training and research hospital) has different flexibility according to the population and the number of hospitals in the region. In addition to analyzing the management and leadership dimensions in hospitals during the fight against the Covid-19 epidemic, this study is thought to be a guide for possible epidemics in future.

Keywords: Chaos, Complexity, Hospital Management, Leadership, Covid-19

YÖNETİCİ/KLİNİK HEMŞIRELERE YÖNELİK ÖZ-LİDERLİK EĞİTİM PROGRAMI ÖNERİSİ

Tangül AYTUR ÖZEN¹ & Filiz KANTEK²

Öz

Yönetici/Klinik hemşireler, zorlu ve sürekli değişen karmaşık ortamlarda çalışmaktadır. Bununla birlikte; hastanelerdeki hasta yoğunluğu ve çeşitliliği, hastalıkların şiddeti, salgın hastalıklar, bilgisayarlı tıbbi bakım sistemi, yüksek zorlukta tıbbi ekipman kullanımındaki hızlı artış, iş yükü fazlalığı ve daha az destekleyici kaynak tükenmişliğinin en yaygın nedeni olarak gösterilmektedir. Mevcut karmaşık ortamda hemşirelerin gönüllü olarak yeteneklerini göstermeleri ve motivasyonlarını kaybetmemeleri gerekmektedir. Öz liderlik, insanların kendilerini arzu ettikleri şekilde davranışları ve performans göstermeleri için yönlendirdikleri ve motive ettikleri bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle hemşirelikte Öz-liderlik, hemşirelik rollerinin yerine getirilmesinde önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma; yönetici/ klinik hemşireleri *öz-liderlik* modeli temel alınarak, modelin stratejilerini içeren bir liderlik eğitim programı tasarlamak ve eğitimi uygulamak isteyenlere bir rehber sunmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Hemşirelikte Öz-liderlik eğitim programı konusunda çalışmalarla ulaşmak için ulusal ve uluslararası alanlar; Türk Tıp Dizini, Süleyman Demirel Üniversitesi Kütüphanesi Arama Motoru, Google Akademik, YÖK Tez Merkezi, Pubmed, Google Scholar, EBSCO Host, Web of Science veri tabanları taranmıştır. Tarama yapılrken “öz-liderlik eğitimi”, “hemşire” anahtar sözcükleri Türkçe ve İngilizce olarak kullanılmıştır. Tarama sonucunda elde edilen dört çalışmanın hemşirelerde öz-liderlik eğitim programını incelediği belirlenmiştir. Hemşirelikte Öz-liderlik eğitim programına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde; dört çalışmanın eğitim programı uygulanarak etkilerinin değerlendirildiği görülmektedir. Bu çalışmalarдан biri hemşirelik öğrencileri üzerinde gerçekleştirılmıştır. Afrika Liderlik Gelişim Akademisi tarafından sunulan bir liderlik geliştirme programında; 40-50 yaş aralığında olan 14 hemşireye iki yıl süresince her biri 2-3 günlük olan 4 oturum şeklinde yapılmıştır. Eğitimi üniversiteden iki öğretim elemanı vermiştir. Araştırma sonucunda; mütevazi başlangıçlar, öz liderliğin farkındalığı, kişisel güç ve büyümeye, kariyer boyunca karşılaşılan zorluklar ve gelecekteki vizyonların daha büyük bir resmi olmak üzere beş tema ortaya çıkmıştır. Öz-liderlik etkinliğinin gelecekteki liderler için bir seçim ve tanıtım kriteri olarak değerlendirilmesini ve örgütsel değerlendirme kriterleri içinde yer alması gerektirdiği sonucuna varılmıştır. Bir diğer çalışmada; Bir kamu hastanesinde çalışan 98 hemşirede öz-liderlik eğitiminin çalışma etiği üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Eğitim uygulaması 2 aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci ve ikinci aşamanın her birinde 5 olmak üzere toplam on oturum yapılmıştır. Birinci ve ikinci oturum arasında 15 günlük süre bulunmaktadır. Araştırmacılar, hemşirelerin çalışma ahlakını iyileştirmede ve korumada öz-liderlik eğitiminin verilmesini önermişlerdir. Klinik hemşireleri için öz-liderlik geliştirme programı yürütülen diğer çalışmanın eğitim programında; dört hafta boyunca haftada bir kez olmak üzere iki saatlik eğitim programı uygulanmıştır.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelikte Yönetim AD., E-posta: tangulozan@sdu.edu.tr

²Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim AD., E-posta: fkanter@akdeniz.edu.tr

Araştırma sonucunda; geliştirilen öz-liderlik güçlendirme programının; öz liderlik, iletişim yeteneği, klinik hemşirelik yetkinliği ve örgütsel bağlılığın geliştirilmesinde etkili olduğu bulunmuştur. Bu nedenle, hemşire insan gücünün yönetimi için programın klinik hemşirelerine uygulanmasını önermişlerdir. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan kamp tarzı bir liderlik geliştirme programı oluşturmuştur. Liderlik kampında deney grubu 35 öğrenciye öz-liderlik, dönüşümü liderlik ve hizmetkar liderlik eğitimleri vermiştir. Sekiz modül içeren iki günlük liderlik kampındaki derslerde, bireysel ve takım aktiviteleri, grup tartışmaları, takım sunumları ve öğretim görevlisinin geri bildirimleri gibi aktiviteler yer almıştır. Çalışmalar incelendiğinde, eğitim süresinin, yerinin, araştırma yönteminin ve eğitimi uygulayıcıların katılımcılara ve mevcut konuma göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Öz-liderlik eğitim programının etkinliğini değerlendiren dört çalışmadan sadece birinde öz-liderlik eğitim ile ilgili daha detaylı bilgi verildiği görülmüştür. Hemşirelere verilecek Öz-liderlik eğitim programının; Tanışma, kendini tanıma, hedef koyma ve olumlu düşünme olmak üzere dört modülden oluşması, her hafta bir modül tartışılabilecek şekilde eğitim süresinin dört hafta, haftada 3 saat, toplamda 12 saat olarak online şekilde yapılması önerilmektedir. Önerilen öz-liderlik eğitim programı önerisi hem yönetici hem de eğitimciler için bir kılavuz niteliği taşımaktadır. Eğitim programının kullanılması ve etkisinin değerlendirilmesi ile özellikle kaotik ortamlarda hemşirelerin iş performansı, yaratıcılık davranışları, zor durumlarda bile özerk ve öncü roller sergilemeleri, kendine, kuruma ve mesleğine yönelik olumlu tepkiler vermeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Yönetici, Hemşire, Öz-Liderlik, Eğitim Programı.

AUTHENTIC LEADERSHIP IN HEALTH EMPLOYEES: A SYSTEMATIC REVIEW

Gözde YEŞİLAYDIN¹ & Yasemin HANCIOĞLU²

Abstract

The impact of globalisation, advances in information and communication technology, changing the competitive understanding of Organization of its responsibility towards society in addition to the traditional goal of the escalation, differing demands and expectations of employees towards the concept of leadership brings changes. In order for organizations to achieve their goals more effectively, many modern leadership approaches are proposed, unlike traditional leadership approaches. One of these leadership approaches is authentic leadership. Unethical behaviors encountered in business life and the possibility of these behaviors to lead to social problems have brought along an increase in interest in this type of leadership. Authentic leaders are defined as people who know how to act by knowing themselves, have high self-awareness, care about those around them, establish a transparent relationship, and have high ethical and moral values. In authentic leadership, employees' happiness and self-improvement come to the fore. Positive movements and attitudes of authentic leaders, personality traits ensure the formation of a positive organizational climate, and a positive organizational climate will positively affect the behavior of employees and increase productivity. With the reflection of authentic leadership to employee behavior, a situation that serves to achieve the goals of the organization occurs. Increasing health demand, increasing the quality of health services and increasing productivity in health enterprises require professionals in the health sector to address the issue of leadership more effectively. Effective leadership has an undeniable importance in health management today. In the health sector, where employees may be facing excessive workload and stress, safety risks, health risks, health services, despite the expectation of a continuous increase in the economic pressures on health care quality, sometimes reveals the difficulties in ensuring the wellbeing of their employees health. It is suggested that authentic leadership, which is one of the modern leadership approaches, can play an effective role in the field of health in eliminating these difficulties.

This study was conducted in order to systematically examine the researches about authentic leadership in health employees, to reveal the target groups in these researches, to determine the concepts related to authentic leadership and to reveal the relationship with these concepts.

Prisma method was used in this study. Researches on authentic leadership were obtained by Scopus and ISI Web of Science (WOS) databases. Studies with the words authentic leadership, health, nurse in the title were scanned. A total of 101 studies have been reached. 40 of these studies are excluded because they are duplicate publications. The year constraint was not used in the study, and the studies in all years were evaluated. Studies evaluated within the scope of the research were eliminated in line with the inclusion and exclusion criteria. Accordingly, studies whose publication language was not English,

---

¹ Assist. Prof. Dr., Eskisehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Health Management, e-posta: gyesilaydin@ogu.edu.tr

² Assist. Prof. Dr., Ordu University, Ünye Faculty of Economics and Administrative Sciences, Business Administration Department, e-posta: yaseminhancioglu@odu.edu.tr

whose full text could not be accessed, samples of which were not health employees and without research articles were excluded from the study, and as a result, 42 studies were evaluated.

It was determined that authentic leadership studies, which were examined in line with the inclusion criteria, started to be carried out since 2009. The survey method was used in most of the studies and the research design of the studies was planned quantitatively. Although there were studies in which health employees were taken as samples, the samples of more than half of the studies were nurses. Burnout, work engagement, trust, job satisfaction, and turnover intention were concepts associated with authentic leadership.

Authentic leadership in health employees has been studied for the last decade. During this period, many studies had been conducted, especially on nurses. In general, quantitative research design was widely used. In studies that met the inclusion criteria, a negative relationship was found between authentic leadership and burnout, turnover intention; a positive relationship was found between authentic leadership and work engagement, trust and job satisfaction. Based on the idea that this study will be a guide for future studies, it is recommended to conduct researches in different healthcare professionals such as physicians, dentists, health managers other than nurses and also focus on qualitative studies.

Keywords: Nurse, Authentic Leadership, Health, Systematic Analysis

---

EVALUATION OF THE EDUCATION OF CHILDREN IN JUVENILE HOLDING FACILITIES IN THE CONTEXT OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP

Pinar ARSLAN¹

Abstract

Societies are able to soundly keep living in future thanks to children who have been well trained. Children are living beings who are innocent, sensitive, dependent and who are under development, on one hand, and who are curious, high-spirited and full of hope, on the other. A child who spent his childhood by enjoying himself, playing, learning and developing himself becomes happy as well as contributes to welfare and happiness of the society in future. Therefore, countries wishing to develop and live in peace place emphasis on children's healthy growing and their development in line with their abilities. One of the important social problems of the societies is "juvenile delinquency" Preventing juvenile delinquency has an important role in preventing adult delinquency. It is well known that the most effective tool to prevent juvenile delinquency is education. Purpose of the research is to put forward the views of children, who are at the ages of formal education, on problems of general of vocational education, educational activities, and on solutions of those problems in reformatories in the context of transformational leadership. Participants of the research are all delinquent juveniles stayin in Ankara Keçiören Juvenile Holding Facility (JHF) (76) A questionnaire to be applied to children is conducted by the researcher to collect due data in order to realize the purpose Frrequence and percentage are applied to analyze the data. The most significant findings of the research aremost of the juveniles in the JHF live in the city and their parents belong to sub socio-economic level; most of the juveniles'parents are primary school graduates; most of the juveniles committed criminal offence due to peer influence; lastly , educational level of juveniles are generally low. It is understood that the juveniles maintain their general and vocational education by going to schools and workplaces and at the same time they are able to participate many educationl activities within the bounds of possibilitesof the JHF. It appears that large part of the problems is derived from scarce resources of the JHF and low educationl levels of the childrenIt is however unfolded that the juveniles maintain their education until leaving the JHF, their education sometimes is uncompleted due to the uncleanness of period that the juveniles' possible move into another prison after 18 years old. It is also seen that vocational orientation given in the JHF is not satisfactory, and, lastly, that all of the juveniles can not participate in educational activities although there have been various of them are performed in the JHF. The juveniles in the JHF, at the same time, pursue their education, attending in the schools compatible with their ages and levels and affiliated to the Ministry of Education. Schools have a critique importance in improving the academic success of these children having low success

---

¹ Dr. Ministry of National Education, Ankara, Turkey, E-mail: pinararslan44@hotmail.com

and living in a more chaotic environment as to their peers as well as reintegrating them to the society. Besides, being a role model to the juveniles coming from the juvenile holding facilities and motivating all shareholders of the school to re integrate them of the principals, in the framework of transformational leadership, have also significant importance. With the implementation of effective school reforms since the 1960s, transformational leadership has become effective in school effectiveness. The transformational school leadership model emphasizes that school leaders attach importance to cooperation in setting common goals rather than controlling; they are committed to inspiring, providing support and encouraging development to teachers; thus, all stakeholders focus on success of the school. Studies show that schools can reach their goals and success when transformational school principals focus on setting common goals, developing collective capacity, and enhancing cooperation.

Keywords: Juvenile Holding Facility, Child, School, Transformational School Leadership

---

CHAOS THEORY IN LANGUAGE TEACHING: IMPLICATIONS FOR CURRICULUM DEVELOPERS AND TEACHER EDUCATORS

Oya TUNABOYLU¹

Abstract

Since its introduction into the scientific arena, chaos theory has had an impact on many disciplines. Today's scientific penchant is characterized by multi-disciplinarity. More specifically, any scientific knowledge or concept that is born into an X discipline is likely to morph into different versions in another discipline. It is this interconnectedness that builds up the essence of new scientific fields thereby accumulating rich plethora of databases. Chaos theory was first introduced into the language teaching field by Diane Larseen Freeman. In this conceptual presentation, the researcher will first delineate chaos theory with its major epitomes. This part will be followed by relatively recent incarnation of chaos in language classrooms. In the rest of the presentation, the researcher will argue as to how chaos theory might be referred while delivering lessons at micro and designing curriculum at macro level. Drawing on the general tendency in the scientific arena that disciplines are ,in reality, somehow happily married the researcher will link the presentation topic to cognitive psychology. The researcher assumes that the presentation will provide insights into the curriculum development endeavors of teacher educators working in the English Language Teaching departments (ELT).

Keywords: Chaos, English Language Teaching, Curriculum Design, Meaningful Learning

---

---

¹ Doç.Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, E-posta: oyatunaboylu@sdu.edu.tr

KUTADGU BILIG FROM THE POINT OF VIEW OF COMPLEXITY

Hüseyin ÇAKIR¹

Abstract

Kutadgu Bilig (KB) was written by Balasagun Yusuf in the 11th century, which has a great military, political, social and cultural significance in Turkish history. The main feature of the period in which it was written was that it was a transitional period in which the steppe Turkish culture was enriched with Islamic civilization values and the domination of the Eastern Islamic world began to pass to the Turks. Yusuf presented this work he had written to Tavgach Bugra Khan, who was the prince of Karakhanids at that time. Tavgach Bugra Khan also liked this work very much and therefore gave Balasagun Yusuf the title of "Khass Hajip". The work, which has influences on the Indian-Iranian, Ancient Greek and Chinese civilizations, is one of the first works of Islamic Turkish literature, and is a versatile resource that should be studied not only in terms of literature but also in terms of Turkish sociology, Turkish cultural history and Turkish state philosophy. The aim of this study is to examine KB, one of the Turkish works on which the most ideas have been carried out since its recognition by the scientific world, from the perspective of Complexity expressed as "a new kind of science". This study, carried out in the scanning model is a descriptive study. Document analysis was used as a data collection method, and the 2006 edition book of the Kabalcı publishing house, which includes both pure Turkish and contemporary Turkish of Kutadgu Bilig, was taken as reference. In addition, the content of books, articles, papers, theses, etc. in national and international literature on Kutadgu Bilig was included in the study as data. In this context, the work has been criticized by taking the basic philosophy of complexity and the theoretical framework it presents. KB, which is a work of 88 chapters and 6645 couplets in verse as a structure, is mainly composed of the conversations of four people named Kün toğdı, Ay-toldı, Ögdülümlış and Odgurmuş. Kun toghdi is the ruler, Ay-toldi is the vizier. The son of the praised vizier, Odgurmuş is the childhood friend of Ögdülümlış and an ascetic person who has given up all wordly things. In the work, which has an allegorical narrative, these four people actually represent four different things. The ruler symbolizes the law and justice, the vizier the state and happiness, the son of the vizier, the mind, science and activity in life, and the zahid the conviction and fate. The interaction of these four agents, who are independent in their local positions from the point of view of complexity, within the framework of commitment to each other in the individual-society-state trilogy has formed the construction of the knowledge that gives happiness in both worlds. Although the content of the work as a story is very simple, the fact that many agents interact in a wide variety of ways - in other words, the increase in complexity - has created an enormous work from this simplicity. As a result, the work has a complex feature in many ways in terms

---

¹Teacher, Ministry of Education, E-mail: cakirhu@gmail.com

of structure and content. In addition, it provides a comprehensive intellectual framework on how to behave in some situations that have become more complex nowadays due to the developments in information-communication technologies and globalization. As a matter of fact, based on this framework, KB has been studied in many subject areas, from philosophy to economics, from international relations to psychology and from political sciences to women's studies, especially in the field of history and linguistics.

Keywords: Kutadgu Bilig, Complexity, Complexity Theory, Yusuf Khass Hajip.

TEACHER DEVELOPMENT NEEDS IN THE POST-PANDEMIC ERA

Serkan UCAN¹ & Mustafa OZMUSUL²

Abstract

Teachers, as one of the vital parts of school systems, have met unprecedented challenges during the COVID-19 pandemic period, including pedagogical, social, psychological, technological and administrative ones. Already facing numerous issues such as excessive workload, emotional and physical demands of the profession and lack of professional learning opportunities that threaten teachers' wellbeing and job satisfaction, it is increasingly seen vital more than ever to support teachers with coping with these challenges and effectively respond to their changing needs as the most important front-line workers in classrooms. Considering that nothing will be same in the foreseeable future after the COVID-19 for teachers as well as all other stakeholders, the question that now arises is what kinds of teacher professional development needs arise in the post-pandemic era? In this paper, we attempt to provide some answers to this question and conceptualize the different needs of teacher development in the post-pandemic era.

Keywords: CTeacher Development, Education Needs, Post-Pandemic Era, School Systems

---

---

¹ Assistant Professor, Istanbul Medeniyet University, Faculty of Education Sciences, Department of Education Sciences, E-mail: serkan.ucan@medeniyet.edu.tr

² Associate Professor, Harran University, Faculty of Education Sciences, Department of Educational Administration, E-mail: mustafaozmusul@harran.edu.tr

THE DOUBLE LIFE OF VIRTUAL: EMANCIPATION AS IMMOBILIZATION IN AN ISOLATED AGE

Jasmin HASANOVIĆ¹, Emina ADILOVIĆ²

Abstract

Considering the increasing reliance on technology during the outbreak of COVID-19 pandemics, the aim of this paper is to analyze the relationship between the specific state of isolation and the possibility of using digital technologies as the then-dominant free space for acting. Starting with the assumption that virtual space is not given by itself, but rather diabolical in the middle of reflecting the existing power relations and the parallel inscribing of the potential for their resolution, the paper seeks to examine the (im) possibility of anticipating wider socio-political alternatives with the emphasis of Bosnia and Herzegovina during the pandemics. In other words, acting on the Web is both immobilizing and emancipatory. Based on the attempt to read chaos theory from the perspective of dialectical materialism, the significance of this paper is reflected in the application of theoretical assumptions about the influence of technology towards the affirmation of radical democratic practices. The interdependence of liberating and limiting as emancipating and immobilizing in the context of information and communication technologies will show that emancipation is not just a linear, eschatological process. Instead, it depends on different, unpredictable, and nonlinear outcomes, as well as the complexity of the interpenetration of global and localized phenomena.

Keywords: Bosnia and Herzegovina, COVID-19, digital technologies, emancipation, immobilization.

---

¹ Senior Teaching Assistant, University of Sarajevo, Faculty of Political Science, Department for Political Science, jasmin.hasanovic@fpn.unsa.ba

² MA of Information Science and Comparative Literature, University of Sarajevo, Faculty of Philosophy, emina.adilovic3004@gmail.com

RETHINKING MEDIA LEGITIMACY: BUILDING LEGITIMACY AND REPUTATION ON SOCIAL MEDIA

Volkan YÜNCÜ¹

Abstract

Organizations are entities that rely on each other to survive and maintain a relationship of interdependence with both internal and external environments. From the micro level to the macro level this relationship becomes much more complex. The concept of organizational legitimacy as a multidimensional construct offers invaluable opportunities to analyze and understand the nature of this complex relationship. This concept, which is technically based on the Weberian tradition of sociology, has proved itself as a pivotal yet confusing construct in social sciences including organizational theory as it is largely based on abstract logic. Researchers have taken different approaches to the conceptualization, understanding, measurement, and analysis of organizational legitimacy and the utilization of distinctive theoretical lenses has brought about different interpretations and typologies. The need to distinguish specific types of legitimacy has attracted the attention of organizational theory and related disciplines and is considered an important issue. In this context, researchers in related disciplines have investigated different types of legitimacy and developed legitimacy typologies that are composed of two or more types of legitimacy together. Like many others, media legitimacy as one of these types of legitimacy has been the subject of different discussions in the literature for about 25 years. This is mainly because the media have the capacity and ability to rapidly spread information in certain environments and thus influence people's decisions. Emphasizing this power, some scholars compare the media to a giant hypodermic needle that easily affects the masses while discussing the influence of the media on society's decisions. On the other hand, the media, like most things, has undergone a rapid transformation with the developing technology and this dynamic process has caused social media to enter and become a major part of our lives. Due to its structural advantages, this new social domain has offered a much faster and more effective communication opportunity compared to traditional media. The innovations we have witnessed with social media and the structural elements coined hyper-connectivity give social media a superiority that is difficult to resist both for organizations and individuals. The content created in social media environments, where power passes from organization to individual and the accessibility of these contents poses significant risks for organizations. This giant hypodermic needle, which is used as a tool by critical social actors to express their judgments about other actors, is very effective on the masses and can be a determinant in the perception created against organizations. Indeed, social media has opened

---

¹ Asst. Prof. Dr. Volkun Yüncü, Afyon Kocatepe University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Business Administration, vyuncu@aku.edu.tr

up a novel and chaotic ground on which the masses constantly discuss, evaluate, praise, or defame organizational activities. By contrast with the traditional media tools where only minor groups have the opportunity to share their ideas, social media offers a much larger audience the opportunity to easily share their ideas and allows individuals to express their experiences or evaluations about organizations online. However, one point that organizations should consider is the fact that individuals do not always rely on their own direct experiences and they may also resort to secondary sources of information in their evaluation of organizations. Through social media, they obtain the first and critical information about the organizations that they met for the first time. Some researches show that the information acquired from the media has a more permanent effect on the memory of the masses and is more persuasive compared to direct experiences. We often face this reality in everyday life. Today, we make use of the comments of people in a social media application whom we do not know while we are considering buying a product or a service as well as the references of people we already know. Interestingly, according to some research, we more often take negative messages in these environments as references. As a result, social media platforms, which are now regarded as a source of information, have become a tool that organizations must use to establish strong relations with the masses, create communication channels, reflect their organizational identities to the environment, and gain legitimacy. In this way, organizations can reduce the information asymmetry among different stakeholders and build their legitimacy and organizational reputation in the eyes of their stakeholders by carrying out activities that are much more specific than in the past.

Keywords: Organizational Legitimacy, Media Legitimacy, Chaos, Social Media

---

BUILDING EFFECTIVE TEAMS TO IMPROVE PERFORMANCE: A COMPLEX SYSTEMS APPROACH

Çağlar DOĞRU¹

Abstract

Among the evolving practices in effective human resources management, building teams has gained importance lately. It is due to the necessity of social interactions needed to attain organizational goals and objectives. Employees are expected to perform better in well-designated teams just because of the supportive climate of teams. For this reason, human resources management emphasizes building effective teams for increasing performance. Building effective teams in an organization facilitates team members to share knowledge, to support each other, to unite for the team and organization's goals and objectives, to act free for finding creative solutions, and to improve themselves more in terms of proficiency. All of these actions and behaviors result in generating higher performance at all levels of an organization. This reveals the importance of establishing teams in organizations. In the literature, there are sufficient evidences that, teams are derived from the nonlinear dynamical systems theory. And as a core structure of nonlinear dynamical systems theory, complex adaptive systems become important. Complex adaptive systems are characterized by uncertainty and they are elements of chaotic environments. From this perspective, teams in organizations can be defined as complex adaptive systems because of their adaptive and dynamic nature. And since they are effective tools for coping with chaos, complexity and uncertainty, they are widely formed to solve nonlinear problems. The essential aim of this paper is to examine link between building teams and performance improvement in organizations. Performance improvement is taken at three levels. These levels are, individual level, team level and organizational level. While exploring the effects of team building on performance, the complex systems approach is adopted for teams in this study. After a detailed literature review on team building and complex adaptive systems, the human resources practices for building teams, the ways and strategies for establishing teams effectively are discussed in this research. Based on the literature and previous research results, hypotheses are developed. Following these, in order to test the hypotheses, a qualitative research design is employed. Focus group discussion technique is selected to collect data in this research. Among the twenty-three invited human resources managers from different sectors in Turkey, nine participants holding managerial positions in human resources management departments attended at the meeting. Based on the group discussion, the attendees were observed to discuss the team building practices and their performance outcomes on the individual, group and organizational levels. Following these, the verbal data was carefully decoded and the practices and strategies for establishing teams effectively were revealed. With the help of this paper, the practices of effective team building were figured out. Also in this paper, teams were taken as adaptive constructs from the perspective of the complex adaptive systems in order to contribute to the literature. As a result of this study, it is figured out that, building teams has positive effects on individual, group and organizational performance.

Keywords: Teams, Performance, Human Resources Management, Complexity, Complex Adaptive Systems.

---

¹ Asst. Prof., Ufuk University, Department of Management & Organization, E-mail: caglar.dogru@ufuk.edu.tr

A PROBABILISTIC THEORETICAL FRAMEWORK FOR PATIENT-ORIENTED ETHICS RESPONDING TO REAL-WORLD COMPLEXITIES IN CONSIDERATION OF HARD-ENOUGH DETERMINISM: ETHICAL POSSIBILITY ENHANCEMENT (EPE)

*Barış BAYRAM*¹

Abstract

The primary purpose of this research is to construct a universally sustainable **civilization model** that theoretically resolves the **awareness-willingness gap** and critical uncertainties in relation to social justice and other ethical issues, which is able to systemically welcome the inevitable nonequilibrium states as a valuable process of exploration and exploitation in order to overcome any lack of development or injustices of the status quo. To do that, by mainly appealing to **philosophical argumentation** methods that synthesize evidence-based studies essential to ethical complexities, my study aims to help such an **overarching framework** ‘emerge’. As major parts of the methodology for making it more accessible, I will communicate the usefulness of its theoretical components: First, how, as Complex Adaptive System (CAS) agents, human beings are critically effected and are determined by the factors beyond their control in terms of well-being capacities, signal-processing, (in)actions, hence performance, credit-assignment and rule-discovery, thanks to the research in social networks dynamics (Christakis, 2009), behavior change model (Michie, 2011), nudge theory (Thaler, 2008), system 1-2 thinking (Kahneman, 2011), global progress (Pinker, 2011) and **hard-enough determinism** (Caruso, 2012), which means even if indeterminism too were valid for some situations in any realm it wouldn’t enable human beings to have any level of ‘free will’ especially because there are always supra-individual factors enough to completely determine human behaviors. Likewise, further economic, political, cognitive, social and suchlike determinants of our behaviors/experiences are systematically interpreted. Based on these thorough interpretations, for such determinants constantly effect each other, the interplay between such-and-such nonlinear causalities and consequently the interdependence of our lives is investigated. Integrating multicausal relations of these findings results in a rule-informing adequate understanding of how to develop models/systems/formulations/rights toward ethically desirable common futures, employing the **relevant integrated probabilities** imparted by the best available science examining such recurring patterns as ethical causation in adaptive fashions. Second, by modifying the **Distributed Moral Responsibility** and **patient-oriented ethics** (Floridi, 2016), for everyone to be able to exploit the claimed ultimate advantages in real self-interests emerging from actualizations of such ethics this paper demonstrates, in accordance with **relational paradigm**, I offer a paradigm shift to a patient-oriented ethics, which cares about any effected agent/system’s well-being/autonomy and thus designs ‘passivity-rules centrally’ aiming to successfully prioritize that no human agent is disadvantaged/harmed/impaired even if the harm is supposed to lead to much more “good” for the whole/other system/agents. In addition, to effectively deal with **unintended/unexpected/unknown consequences/effects** and **externalities**, as a necessary complement to intentionality in ethics, my

---

¹ Graduate Student, Yeditepe University, Faculty of Arts and Sciences, Philosophy Department, E-mail: barisbayram2011@gmail.com

patient-oriented ethics model structurally includes the states/effects of **nonhuman systems** in a holistic way. Moreover, I examine both multilayered social networks and minor everyday interactions in an approximation of '**chaotic behavior**': Symbolically articulating, a minor unfair discrimination against an "ordinary person" can activate a causal chain of global catastrophic events or initiate some high-impact social 'evil', otherwise it wouldn't happen. As a result, I address minor (un)ethicalities especially in the context of self-organized criticality and phase-transitions in the sense of ethics and politics. Similarly, the interplay between micro-macro level functions is modelled as ethical/political multiplexities. Focusing on diverse deliberations, this framework utilizes divergent and convergent **social justice** issues. Therefore, I most problematize unethical self-reinforcing power relations/structures/interactions/asymmetries, and hence social dominance orientation, tribalism, authoritarianism and misleading/harmful norms/traditions/discourses etc. and related cognitive biases as elements of any root causes or systemic drivers. Furthermore, my work has an advocacy dimension: By means of widespread communication/negotiations of the EPE mindset/tools, more ethical collective behaviors, cultural systems and cooperation narratives can emerge within self-organizing courses of action. Different ethical approaches to gradual/incremental or revolutionary/transformational (non)systemic change can benefit from the concepts below, which are the principal conceptual mechanisms of this framework: In 2016, I coined the term '**Ethical-Possibility-Enhancement**', meaning to probabilistically facilitate one's own and others' **motivations, opportunities and capabilities** to understand, construct, develop, actualize, realize or facilitate what is 'more ethical' quantitatively (any increase in probabilities of ethical possibilities) and qualitatively (any improvement in the ethicality of current/future possibilities), and counter any problematic entropy. As integral part of EPE, '**Cognitive-Ethical-Development**' (CED) is one's own current capacities to **deploy/enhance** one's own and others' **ethical reasoning** capabilities, having 4 determinants: cognitive capabilities, rationality capabilities, ethical deliberation capabilities and integrated developments. CED is an open system perpetually having volatilities in forms of upgrade/vulnerability. Finally, it is shown that the **United Nations Global Goals** could be promoted and improved by the EPE framework. Plus, the EPE theory can innovate perspectives to realize the rights of nature and animal rights by providing a broader **interdependence** thinking. Put it all together, the EPE ethics (patient-oriented: effects/probabilities) is defended both against virtue ethics (agent-oriented: habits/character), deontological/Kantian ethics (action-oriented: duty/intention) and consequentialist ethics (outcome-oriented: results/utility), framing ethics based on probability, nonlinear causality, determinants of (in)actions, factors for (non)existence of useful rules/capabilities responding to the complexity of real-world phenomena.

Keywords: Complexity, Sustainability, Ethics, Determinism, Deliberation

---

ÇEVREYİ ANLAMAK İÇİN KAOSU ÖĞRENMEK ÜZERİNE BİR ÖNERME

M. Atilla ARICIOĞLU¹ & Osman Nurullah BERK²

Öz

Yirminci yüzyılın sonlarına doğru, stratejik yönetim ve örgüt-çevre ilişkisi çerçevesinde radikal değişimler meydana gelmiştir. Teknoloji, hız, rekabet ve küreselleşme faktörleri her geçen gün örgüt-çevre ilişkisinde çevreyle ilgili dinamizmi hızla değişmektedir. Günümüz kaotik dünyasında yaşanan kriz ve belirsizlik ortamının etkileri artık alanda değil tüm dünyada hızlı ve geniş bir yayılım göstermektedir. Bu durum sonsuz bir hayat sürdürmeye hedefleyen işletmelerin hayatlarını devam ettirmesini güçlendirmekte ve örgütsel ölümün meydana gelmesini hızlandırmaktadır. Bu bağlamda işletmelerin sürdürülebilirliklerinin sağlanmasıyla örgütsel ekoloji ve kaos teorileri birer yol gösterici olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada işletmelerin daha sürdürülebilir bir yaşam sahibi olabilmeleri için kaos ve örgütsel ekoloji teorilerinin öneri ve savları üzerinden bir değerlendirme yapılarak işletmelere yol haritası çizilmesi amaçlanmıştır. İlgili alanyazın taramasının ardından konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiş ve genel bir durum değerlendirmesi yapılmıştır. İşletmelerin ekolojiyi doğru bir şekilde analiz ederek kendilerini tehdit eden unsurları tespit etmesinde “kaos” önemli bir etmendir. Sürdürülebilir bir işletme olma yolunda, kaosa karşı sensörler geliştirilerek belirsizliklerle birlikte yaşamayı öğrenmeli ve doğru bir planlama yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kaos, Örgütsel Ekoloji, Çevre, Sürdürülebilirlik

---

¹ Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üni., Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme, E-posta: maaricioglu@erbakan.edu.tr
² Arş. Gör, Selçuk Üni., Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi, İşletme, E-posta: osman.berk@selcuk.edu.tr

KAOSUN EŞİĞİNDE KADIN YÖNETİCİSİ: CAM UÇURUM

Sevda SEVEN ŞARKAYA¹ &Fatma ÇOBANOĞLU²

Öz

Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlendirilmesini sağlamak adına geliştirilen uluslararası politikalara ve ülkelerin ulusal çabalarına rağmen, kadınların işgücüne yetersiz katılımı ve dolayısıyla yönetim kademelerinde yetersiz temsili sorunu halen devam etmektedir. Kadınlar üst düzey liderlik rollerine ulaşmada ve bu rollerde varlığını sürdürmede sayısız görünmeyen (glass) ancak gerçekte var olan engellerle (ceiling) karşı karşıya kalsalar da kadınların cam tavarı kırmaya başladıklarını ve kamu sektöründe ilerlediklerini inkâr etmek de mümkün değil. Ne var ki, kadınlar liderlik pozisyonlarına geldiklerinde üstesinden gelmeleri gereken ek bir engel daha belirlendi: cam uçurum. Bu kavram, örgütlerin riskli, istikrarın olmadığı ve dolayısıyla kaosun var olduğu dönemlerinde yönetim pozisyonlarında kadınların aşırı temsili edilmesine atıfta bulunur. Diğer bir ifadeyle, cam uçurum, erkeklerin ve kadınların çok farklı koşullar altında yöneticiliğe atandıkları; kadınların, başarısızlığın artması ve eleştirilme riski ile ilişkili liderlik pozisyonlarına atanma olasılığının erkeklerden daha yüksek olduğu bir fenomeni ifade eder. Buradaki asıl sorun şudur ki kadınların kaos dönemlerinde dönüşümükle ilişkilendirilen üstün özelliklere ve becerileri sahip olmaları nedeniyle yöneticiliğe getirilmeleri olumlu bir durum gibi görünse de, başarısız olmaları söz konusu olduğunda benzer koşullardaki erkek yöneticilerin eşdeğer konumlarda işe devamları sağlanırken zaten sayısal olarak yetersiz olan kadınların yönetimden uzaklaştırılmaları ve dışlanmalarının söz konusu olmasıdır. Bu çalışmada, kadınların sayıca fazla yer aldığı eğitim örgütlerinde görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, yönetici kavramına ilişkin cinsiyet algılarının ve tercihlerinin belirlenmesinin yanı sıra, kriz dönemlerinin yöneticilerin hangi özelliklere sahip olması gerektirdiğine ve bu tür durumlarda özellikle kadınların atanması konusuna ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle farklı kademelerdeki devlet okullarında görev yapan öğretmenler ve yöneticiler arasından seçilen 69 katılımcı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yürütülmüştür ve verilere içerik analizi uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında; öncelikle erkek egemen yönetim ve toplumsal cinsiyet rolleri algısı nedeniyle, okul yönetiminde cinsiyetin değil, yöneticilik özelliklerinin, görev bilincinin ve kişilik gibi özelliklerin daha önemli olduğunu düşünmelerine rağmen, hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin yönetici kavramını “erkek olma” ile ilişkilendirdikleri ve erkek yönetici ile çalışmayı daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte, kadınların yönetim kademelerindeki görünürlüklerinin artmasının bu algıyı azalttığını düşündükleri de görülmüştür. Katılımcılarda kadın yöneticilere yönelik hassaslıklarını nedeniyle yönetimde duygularıyla hareket etme ve fazla ayrıntıcı olmalarına ilişkin olumsuz; çoklu bakış açısına sahip olma, detay ve düzene önem verme ve iletişim becerilerine sahip olmalarına ilişkin olumlu bir algı olduğu anlaşılmıştır. Katılımcıların kriz dönemlerinde yöneticilerin sahip olmaları gerektiğini düşündükleri özelliklerin, sakin ve soğukkanlı olma, adil olma, sağ duyulu ve

¹ Doktora Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Teftiği, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı, Denizli-Türkiye, sevdaseven98@hotmail.com

² Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, Denizli-Türkiye, fcobanoglu@pau.edu.tr

empati yeteneğine sahip olma gibi kişisel özelliklerin ve çözüm odaklı olma, kriz yönetimi becerisine sahip olma, deneyim ve bilgi gibi mesleki yeterlilikler olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin ve kadın yöneticilerin çoğunluğu kriz dönemlerinde kadın yöneticilerin atanmasını olumlu bir adım olarak görülürken erkek yöneticilerin bir bölümünün kadın yönetici atanmasının krizi daha da derinleştireceğini düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır. Ancak araştırmanın en çarpıcı sonucu ise kadın yöneticilerin neredeyse yarısının kriz dönemlerinde özellikle atandıklarını düşünmelerine rağmen bunun nedeninin kadınların kriz yönetimindeki başarısı olduğunu düşünmeleridir.

Anahtar Kelimeler: Kaos, Cam Uçurum, Kadın Yönetici, Eğitim Örgütleri.

ÇATIŞMA YÖNETİMİ

Muhammet İbrahim AKYÜREK¹

Öz

Bu araştırmmanın amacı çatışma yönetimi, süreç ve yaklaşımlarını alanyazın taramasına dayalı olarak incelemektir. Bu araştırmada, araştırma yöntemi olarak geleneksel alanyazın taraması benimsenmiştir. Çatışma, kişiler/gruplar/orgütler arasında yaşanan anlaşmazlıklar ve uyuşmazlıklardır. Çatışmaların kaynağı farklılaşmaktadır. Bu kaynaklar; kişilik farklılıkları, amaç farklılıkları, engellenme, statü ve güç farklılıkları, görev, sorumluluk ve yetki belirsizliği, örgütün büyülüğu, iş bölümü, kaynakların sınırlılığı, ödüllendirme sistemi, ortak karar alma süreci, yönetim tutumları, iletişim problemleri ve denetim biçimini şeklinde sıralanabilir. Çatışmaların farklı türleri söz konusudur. Bazen kişisel, bazen kişiler arası birtakım anlaşmazlıklar ve çatışma durumları yaşanabilmektedir. Ayrıca gruplar içi ve arasında da uyuşmazlıklar söz konusu olabilmektedir. Örgütler arasında da bazı çatışmalara rastlamak mümkündür. Çatışma hakkında birtakım yaklaşım vardır. Bunlar; klasik, neo-klasik ve modern yaklaşımın biriminde sıralanabilir. Klasik yaklaşımı göre çatışmaların yıkıcı ve bozucudur. Neo-klasik yaklaşımında, çatışmalar insan doğası gereği kaçınılmaz bir durumdur. Modern yaklaşımı göre ise, çatışmalar örgüt için gereklidir. Çatışmaların olumlu ve olumsuz birtakım sonuçları olabilir. Yenilik ve yaratıcılığı geliştirmesi, farklılıklara saygı ve hoşgörüyü artırması gibi olumlu sonuçlarının yanı sıra stres ve kaygıya yol açması, iş doyumu ve motivasyonu azaltması gibi bazı olumsuz sonuçları da vardır. Çatışmalar örgütlerde yaşanabilir. Önemli olan bu çatışmaların etkin bir yönetim süreciyle yönetilebilmesidir. Etkin bir çatışma yönetimi kazan-kazan prensibine göre hareket etmeyi gerektirir. Çatışma yönetim tarzları farklılaşmaktadır. Bunlar; ödür verme, tümléstirme, hükmetsizme, uzlaşma ve kaçınma şeklinde sınıflandırılabilen gibi iş birliği, kaçınma, uyma, rekabet ve uzlaşma biçiminde de sınıflandırılabilir. Çatışmaların örgütteki durumu ele alındığında; çatışmanın kaçınılmaz olduğu vurgulanabilir. Çünkü bir yerde insan unsuru söz konusu ise farklı fikirler ve görüşlerin de olması söz konusu olmaktadır. Bu insan unsurunun farklılıklarından dolayı birtakım anlaşmazlık ve uyuşmazlıklar yaşanabilir. Önemli olan bu sürecin iyi bir şekilde yönetilmesidir. Bu yönetim esnasında ilk ilke çatışmadan faydalılabilecek yollar bulmaktır. Bu şekilde çatışmalardan örgütsel yarar doğrultusunda faydalılabılır. Bu süreçte yaşanan çatışmaların türü ve derecesi de önemlidir. Çünkü çatışmanın türü ve derecesine göre bir müdahale stratejisi belirleyerek uygulamak çatışmanın etkin yönetimini sağlayabilecektir.

Çatıtlarda yöneticilere önemli bir sorumluluk düşmektedir. Yöneticiler, çatışmaları derhal yok etmek gerektiğini düşünmemelidirler; çatışmanın tür ve derecesine göre örgütne fayda sağlayacak bir biçimde hareket etmelidirler. Bu hareket biçimini sağlamak adına yöneticilerin çatışma yönetimi konusunda bilinç ve farkındalık sahip olmaları, bu süreci sağlıklı yönetmelerine katkıda bulunacaktır. Bu nedenle başta örgüt yöneticileri olmak üzere tüm örgüt paydaşlarının çatışma yönetimi konusunda eğitimler alması, çatışma yaşadığı durumlarda sağlıklı bir yönetim sürecini beraberinde getirecektir. Bu durum da örgütte yenilik ve hoşgörünün egemen olmasını ve teşvik edilmesini sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çatışma, Yönetim, Çatışma Yönetimi.

---

¹ Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, E-posta: i_akyurek56@hotmail.com

NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞININ SEÇİMİ ve GELİŞTİRİLMESİNDEN HAYAT HİKÂYESİ ANALİZİNİN KULLANIMI

Muhammet Hamdi MÜCEVHER¹

Öz

Hayat hikâyesi analizi, bir yönetici ya da adayının hayat hikâyesinin analiz edilerek yöneticilik gelişiminin ve yeteneklerinin belirlenmesini temin edebilir. Hayat hikâyesi analizi, aday kişinin; kritik yaşam olayları, anıları, dönüm noktaları, mücadeleleri, hayatına etki eden kişi ve kurumları, dini-ahlaki-politik-sosyal değerleri, ilke-prinsipleri, aktivite-alışkanlıkları gibi hayat hikâyesindeki deneyim, olay, etkinlik ve eylemlerinden öğrendiği ve edindiği yönetsel becerilerin ortaya çıkarılmasını sağlayabilir. Bu yöntem ayrıca, gelişmesi ve yetişmesi istenen bir yöneticinin, yaşamının anlaşılmasını, daha iyi tanınmasını ve kendini daha iyi ifade etmesini sağlayarak kariyer problemlerinin çözümü ve kariyer gelişimi için kullanılabilir. Yöntemin uygulanması için; hayat hikâyesi analiz edilecek aday ile yüz yüze ve bire bir olarak derinlemesine mülakat yapılır. Bu mülakat sonucu elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemi ve anlatı-hayat hikâyesi araştırması desenlerine uygun bir şekilde analiz edilir. Bu analiz sonucunda görüşülen kişinin hayat hikâyesi ve yöneticilik gelişimine yansımalarıyla ilgili çıkarımlar el edilir. Hayat hikâyesi analiz edilecek kişi ile ilgili analiz başlıklarını ve elde edilecek çıktıları şu şekilde olabilir; aile özellikleri (aile yaşamı, aile değerleri, anne-baba özellikleri, ailenin kültürü, sosyo-ekonomik durumu), yetişme ortamı ve çevresi (büyüdüğü çevre, yetişme tarzı-şartları, uğraşları), kritik yaşam olayları (yaşamının en güzel, en kötü, manevi-mucizevî gibi kritik yaşam deneyimleri, yaşamının dönüm noktaları, olumlu ve olumsuz çocukluk ve yetişkinlik anıları, bilgece ve akıllıca verilen kararlar), hayat mücadeleleri (en büyük yaşam mücadeleleri, zorluklar ve krizler, pişmanlıklar, vefat, sağlık sorunu ve ayrılıklar), hayat hikâyesini etkileyenler (yaşamını olumlu ve olumsuz olarak etkileyen kişi, grup ve organizasyonlar), bireysel ideoloji (dini, ahlaki, politik ve sosyal değerleri, ilke ve prinsipleri, yaşamlarının ana temaları), aktiviteleri, alışkanlıkları ve tüm bu hayat hikâyesi unsurlarının yöneticilerin gelişimlerine yansımaları. Bu çalışma, hayat hikâyesi analizinin nitelikli insan gücü seçimi ve geliştirilmesinde bir ölçüt ve uygulama olarak kullanılması için bir çerçeve sunma amacını taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynakları Yönetimi, Personel Seçimi, Hayat Hikâyesi Analizi, Yaşam Öyküsü Analizi, Üst Düzey Yönetici.

---

¹ Öğr. Gör. Dr. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uluborlu MYO, Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü, mhmucevher@gmail.com

TÜRKİYE'DE KAMU DİPLOMASISİNİN ARAÇLARI, MUHTEVASI VE ETKİNLİĞİ

Mustafa Cüneyt ÖZSAHİN¹

Öz

Türkiye'de yumuşak güç araçlarının giderek daha fazla önem kazanmasına paralel olarak kamu diplomasisi de adından sıkıkla söz edilen bir diploması türü haline gelmiştir. Bu çalışmada 2000'li yıllar ile beraber Türkiye'de kamu diplomasisinin dış politikada üstlendiği rol ele alınacaktır. Bu çerçevede Türk dış politikasında kamu diplomasisinin ne ölçüde kurumsallaştığı ve kullandığı araçlar incelenecaktır. Ayrıca kamu diplomasisinin yürütüldüğü önemli merkezlerden biri olarak Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın verilerine dayanarak gerçekleştirilecek tematik içerik analizinde kamu diplomasisinin muhtevası anlaşılmaya çalışılacaktır. Çalışmanın sonuç bölümünde ise kamu diplomasisinin geçmişten bugüne geçirdiği dönüşümün niteliğinin ve mevcut durumda ne derece etkin olduğunun karşılaştırılmalı bir çerçevede değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Türkiye, Dış Politika

---

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, E-posta: ozsahin@necmettin.edu.tr

MÜLTECİ KAMPLARI VE COVID-19 PANDEMİSİ ARASINDA KALAN İNSANLAR: KAOS KURAMI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME

Oğuzhan ZENGİN¹ & Mustafa Emin AKÇİN²

Öz

Kaos kuramının temelleri; bilim dünyasında uzun yillardan beri hâkim anlayış konumunda bulunan, klasik bilim olarak da adlandıabileceğimiz Newtoncu ve deterministik bakış açısına yapılan eleştirilerle atılmaya başlamıştır. Kaos genel olarak akıllara karmaşıklık, kargaşa, olağanüstü durumlarda ortaya çıkan mevcut koşullar ve düzensizlik olarak çağrımlar yapmaktadır. Kaos kuramı ise kaosun kelime anlamından daha derin bir anlam içerdiğini söylemek mümkündür. Kaos kuramı ön görülemez durumların ön görülebilme olasılığına, düzensizliğin içinde bulunan bir tür düzene dikkat çeker. Kaos kuramının daha iyi anlaşabilmesi için ilk olarak bilimsel dünyada yaşanan paradigma değişiminden kısaca bahsetmekte yarar vardır. Bilim dünyasında klasik bilim diye de adlandırdığımız ve uzun yıllar boyunca kabul gören Newtoncu anlayış; kısaca bir sebep-sonuç ilişkisine bağlı olan, herhangi bir durumun başlangıç koşulları ve bütün değişkenleri tam olarak bilindiğinde sonuçla ilgili kesin çıkarımlara ulaşmaya çabalayan bir anlayıştır. Klasik bilimin determinist yönüne başlayan eleştiriler başta fizik dünyası olmak üzere bütün alanlarda zamanla sorgulanın bir olgu haline gelmiştir. Klasik bilimin doğrusallığını eleştiren ve doğrusal olmayan sistemleri anlamımızı sağlayan, başlangıç koşullarına bağlılığının hassaslığını ve sonuçlarının büyük olabileceği öngören, bütüncül bakış açısı ile disiplinler arası bütüncül bir çerçeve sunan kaos kuramı bu eleştirilerin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Kaos kuramı böylece tüm disiplinlerde tartışılmaya başlamış ve son dönemin popüler kuramlarından biri olmuştur. Kaos kuramının temel kavramlarından biri kuramın adı geçtiğinde ilk akıllara gelen kelebek etkisiidir. Kelebek etkisi kısaca başlangıç koşullarına olan hassas bağlılığa dikkat çeker. Başlangıç koşullarında en ufak bir değişim, sonuç olarak büyük bir değişime neden olan çıktılar üretebilir. Bu durum en net ve en çok kullanılan söylemle “Çin’de kanadını çırpan kelebeğin okyanuslar ötesinde başka bir ülkede fırtınaya yol açabilir” şeklinde örneklenmiştir. Göç olgusu insanlık tarihinin ilk zamanlarından beri çeşitli nedenlerle var olmuş, bireyler çeşitli nedenlerle kitlesel veya bireysel olarak yaşadıkları yerleri kendi inisiyatifleri doğrultusunda ya da zorunlu olarak değiştirmeye gereksinimi duymuşlardır. Küresel anlamda kitlesel göçlerin en çok artış gösterdiği dönem İkinci Dünya Savaşı sonrası olarak karşımıza çıkarken, çeşitli nedenlerle her geçen gün mülteci ve sığınmacı olarak başka ülkelere göç etmek zorunda kalan bireylerin hızla arttığı gözlemlenmektedir. Suriye’deki kargaşadan kaynaklanan kitlesel göç hareketi son yıllarda yaşanan en büyük göç hareketi olarak kabul edilmektedir. Bu durum bütün dünyayı etkileyen bir göç olgusu yaratmakta ve birçok ülkeyi mülteci krizi ile karşı karşıya getirmektedir. Bu kriz karşısında göç alan ülkeler mülteci kampları aracılığıyla söz konusu insanların temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Ancak bu süreçte mülteci kamplarında suç, yangın ve salgın hastalıklar gibi öngörülemeyen birçok sorun ortaya çıkabilmektedir. İlk olarak Çin’in Wuhan kentinde ortaya çıkan Covid-19 virüsü kısa sürede bütün dünyayı etkisini altına

¹ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bölümler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, oguzhanzengin@karabuk.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, mstfkcn@gmail.com

almıştır. Küresel anlamda sadece sağlık alanında bir kriz yaratmakla kalmamış dünyayı birçok farklı noktada etkilemiştir. Çin'de kanatlarını çırpan kelebek, bu defa bütün dünyada bir kasırga etkisi yaratmış ve öngörlümez bir durum ortaya koymuştur. Wuhan'da ortaya çıkan virüsün bu şekilde bir etkisinin olacağı tahmin edilmesi güç, hesaba katılması imkânsız gibi görünen birçok değişkene sahip bir durumdur. Aynı şekilde Suriye İç Savaşı ve yarattığı göç dalgası sadece Orta Doğu'yu değil aynı zamanda Avrupa'yı da etkisi altına almıştır. Suriye İç Savaşı için de aynı durum geçerlidir. Mülteci ve sığınmacılar gittikleri ülkelerde dezavantajlı durumda bulunan insanlardır. Mevcut dezavantajlı konumları pandemi süreci ile katlanarak artmıştır. Pandemi küresel ekonomiyi adeta bir çıkmaza sokmuş ve gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun bütün ülkeleri etkilemiştir. Pandemi sürecinin yarattığı kriz, yardıma ihtiyacı olan birey sayısının küresel anlamda artırırken, koruma ve yardım ihtiyacı daha fazla olan yerinden edilmiş milyonlarca insanı ve onlara sağlanan fonları kritik seviyelere indirmiştir. Bir diğer önemli boyut Covid-19 salgının kontrolü ve tedavisi noktasında sağlık hizmetleri ve salgın önemleri noktasındadır. Yerinden edilmiş bireylerin dil problemi, sağlık hizmetlerine ulaşımındaki engeller, mülteci kampları gibi kalabalık ortamlarda salgının kontrolü ve gerekliliği, karmaşık sistemlerin anlaşılması ve karmaşık sistemlere yönelik politikaların üretilmesinde kaos kuramının bir yol gösterici niteliğinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışma günümüzde küresel dünyanın en önemli sosyal sorunları arasında yer alan göç olgusunu son yıllarda bilim dünyasında başat bir paradigma olma yolunda hızla ilerleyen kaos kuramı perspektifiyle ele almayı amaçlamaktadır. Böylelikle yerinden edilmiş insanların mevcut durumlarının değerlendirilmesi ve halihazırda dezavantajlı durumları bulunan söz konusu insanların, Covid-19 pandemi süreci ile giderek daha da zorlaştıran koşulları farklı bir açıdan değerlendirilmiş olacaktır. Bu çalışmada siber gücün yumuşak güç ekseninde devletler tarafından daha fazla kullanıldığı ve askeri alandaki gelişmelerinde bu çerçevede değerlendirilmesi gerektiğini ortaya çıkaracaktır.

Anahtar Kelimeler: Kaos, COVID-19, Göç.

---

1 MART TEZKERESİİNİN KELEBEK ETKİSİ: ÇUVAL OLAYI

Ekrem Yaşar AKÇAY¹

Öz

11 Eylül 2001'de ABD'de yaşanan terör olayları tüm dünyayı derinden sarsmıştır. Dünyanın süper gücü ABD'de yaşanan bu olaylar tüm dünyayı endişelendirdiği gibi yeni bir dönemin de habercisi olmuştur. Olaylardan sonra ABD yönetimi terörizme savaş açmış terör eylemi yapan ve bu eylemlere destek veren devletler şeytan devletler olarak kabul edilmiş ve bu devletlerle mücadele etme kararı alınmıştır. Bu mücadelede ilk olarak 11 Eylül olaylarının sorumlusu olan El-Kaide ve Afganistan'a NATO'nun 5. maddesi çerçevesinde operasyon düzenlenmiştir. Afganistan müdahalesinden sonra Irak ve Saddam Hüseyin şer eksemi olarak kabul edilmiş ve operasyon yapılması kararı alınmıştır. Bu operasyonun hazırlık sürecinde Türkiye ABD için önemli bir müttefik olarak görülmüştür. Irak müdahalesi sırasında Türkiye topraklarının ve üslerinin kullanılması için Türkiye ve ABD arasında görüşmeler yapılmıştır. Müzakere aşamasından sonra TBMM'den Anayasa'nın 117. maddesine göre Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesi ve yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması için Hükümet'e yetki verilmesi istenmiştir. Ancak bu tezkere Anayasa'nın 96. maddesine göre 267 sayısına ulaşılmadığı (264) için reddedilmiştir. Tezkerenin reddi ABD'yi hayal kırıklığına uğratmışsa da, Irak operasyonu Türkiye olmadan 20 Mart 2003'te gerçekleşmiştir. Tezkerenin reddi Türkiye açısından bir sıkıntı, kaos ve karmaşanın habercisi olmuştur. Aynı zamanda Türkiye ile ABD arasında yillardır süren stratejik ortaklık sona ermiş ve iki taraf arasındaki ilişkiler ciddi biçimde zarar görmüştür. Tezkerenin reddinden sonra operasyona katılmayan Türkiye, hem ABD'den beklediği ekonomik yardımını alamamış hem de yanı başında yaşanan oylara seyirci kalmıştır. Bununla birlikte 4 Temmuz 2003'te Süleymaniye'de karargah kurmuş olan 11 Türk Silahlı Kuvvetleri personelleri ABD'li askerler tarafından başlarına çuval geçirilerek sorguya alınmıştır. Çuval hadisesi olarak literatüre geçen bu olay Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilere ciddi anlamda zarar vermiş ve kamuoyunda tezkerenin reddinin intikamı olarak algılanmıştır. Yani TBMM'de yaşanan oylamanın reddi, daha sonra 7 Ekim 2003'te yeni bir tezkerenin geçmesine rağmen, Türkiye'yi hem müdahale sonrasında Irak'ta yaşanan oylarda pasif duruma düşürmüştür hem de Çuval olayı ile Türkiye-ABD ilişkileri büyük yara almıştır. Bir anlamda Edward N. Lorenz'in Kelebek Etkisi yaklaşımında belirttiği gibi evrendeki her şeyin hesaplanamadığı ve küçük bir olayın öngörülemez büyük olayların yaşanmasına neden olmuştur. Bu çerçevede söz konusu bu çalışma Lorenz'in Kaos Teorisi olarak da bilinen Kelebek Etkisi Yaklaşımı ile ele alınacaktır. TBMM'de tezkere oylamasının reddedilmesinin ekonomik, askeri, siyasi bazı kayıpların ve Çuval olayı gibi büyük hadiselerin yaşanmasına neden olması çalışmanın temel sorunsalıdır. Başka bir deyişle TBMM'de yaşanan bir olay, Türk Dış politikasında ve Türkiye-ABD ilişkilerinde öngörülemez ciddi sorunlara yol açmıştır. Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler eski etkisini kaybetmiştir. Stratejik ortaklık sona ermiş ve ilişkiler Barack Hussein Obama'nın ABD Başkanı olduktan sonra model ortaklık haline gelmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde 11 Eylül olayları ve sonrasında yaşanan gelişmeler ele alınacaktır. İkinci bölümde Irak müdahalesi öncesi Türkiye ile ABD arasında operasyona yönelik yapılan müzakereler ve tezkere süreci

¹ Doç. Dr., Hakkari Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, ekremyasarakcay@hakkari.edu.tr

ele alınacaktır. Üçüncü bölümünde ise Çuval olayı incelenerek, tezkerenin reddinin doğurduğu sonuçları ele alacak ve kelebek etkisi yaklaşımı çerçevesinde olayların kaotik görünümü anlatılarla paralel bir şekilde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kaos, Karmaşa, 11 Eylül Olayları, Irak Müdahalesi, Çuval Hadisesi, Kelebek Etkisi.

FRACTALIZATION OF CHAOS AND COMPLEXITY: PROPOSITION OF A NEW METHOD IN THE STUDY OF COMPLEX SYSTEMS

Cristina SERPA¹, Amir FOROUHARFAR²

Abstract

The research purpose is proposing a new generic methodology in the domain of chaos and complex systems behavior study. Thus the research was arranged within the three fundamental concepts of methodological epistemology. First the proposed belief that is fractalization possibility of chaos and complexity. Second the justification which was supported through logic and philosophy. Third the warrant of the proposed fractalization methodology via mathematical theorems. Thus a mixed method of logical, philosophical and mathematical approaches has been used in this paper. The results are going to reveal a new method for pattern formation within chaos and complexity. The implications of the study are not only presenting a new justifiable warranted method for the study of the behavior of complex systems, but also introducing fractalization to the chaos and complexity studies. Finally, the potential users of the epistemologically-supported method could embrace a large spectrum from economics to meteorology.

Keywords: Chaos, Complexity, Fractal, Fractalization, Mathematics, Philosophy, Logic, Methodology, Pattern Formation.

---

¹PhD, Instituto Politécnico de Lisboa, E-mail: cristinaserpa@hotmail.com

²PhD, Department of Public Administration, University of Sistan and Baluchestan, Iran, amir.forouharfar@gmail.com

CREATIVITY WITH BIG CHAOTIC DATA

Mustafa Şahin BÜLBÜL¹

Abstract

Big data is a concept that is more on the agenda with increasing data sources. One of the most important features of big data is that there is a structure that continues to flow continuously (streaming). It is not that the input of the same data is continuous. Big data is generated by the accumulation of variable data in a non-stop / continuous system. From this point of view, we cannot say that big data is in a regular structure. The chaotic structure should be examined with chaotic methods.

The concept of creativity also has a chaotic structure. Neural networks formed by perceptions in the brain are stimulated by some other perceptions. The fact that neurons stimulate different networks with unexpected reactions creates ideas that may seem strange in our minds. If this formation is a new idea for us and others, this is called the creative idea. This unexpected behavior of the brain is related to the proximity of nerve cells and their transmission. The transmitting signals operate in different ways. Formal differences are also effective in signal formation. Neurons that are actively activated outside the neurons that are active in parallel to the perceptions are, in one aspect, similar to big data.

This study aims to explain how to create brain creativity by using big data and artificial intelligence through the equivalence of chaotic structures in the informatics world. If we let two models of two different types of interdependencies depend on time and examine the states of change according to each other, the strange attractors to be determined by artificial intelligence will be the creative ideas that will be presented to the insurgency.

Keywords: Chaos, Creativity, Artificial intelligence, Big data

---

---

¹ Assoc. Prof. Dr., Kafkas University, Faculty of Education, msahinbulbul@gmail.com

CHAOTIC AND COMPLEXITY OF UNDERSTANDING ONLINE SHOPPING BEHAVIOUR FROM MARKETING PERSPECTIVE

Nilanjan RAY¹, Tanisha MUKHERJEE², Sudin BAG³

Abstract

Online shopping is an emerging area of corporate dialogue in terms of survival and getting more market coverage. The methods of purchasing product is changing from traditional methods to online purchase facilitating shopping anytime with all benefits under one roof Technological inventions all over the world have changed the perception of consumer behavior. Consumers are playing a significant function in online shopping. With the increase of digital engagement, the complexity of taking purchase decision and chaotic behavior are also portrayed by the consumer. The present study empirically asses the chaotic factors which sketches out the unpredictable consumer purchase behavior through various shopping platforms. The study is based on Cross cultural survey and Primary data. Stratified sampling method is used to collect the sample. The respondent numbers to 120 for the analysis. The data collected is analyzed by the statistical tools SPSS21 using the KMO and Barnett's Test, to identify the major factors which are effective among the other factors that are influenced by the complexity; of the online shopping behavior. This study identifies the different pattern of online purchase, chaotic behavior, online Purchase frequency complexities, and age wise purchase pattern of the online shopping behavior in market prospective. KMO and Barnett's Test indicates four major influenced factor that are effected by the chaotic and complex behavior I,e Technical factor, Online customer service factor, convenience factor and Trust worthy factor. The study showed that each of this factor are differently affected among which the trustworthy factor and technical factor have showed a dynamic behavior as the people those who are tech savvy tends to get have vibrant online shopping behavior Practical implication: This study yields a very important implication of the chaotic behavioral implication on the factors of online shopping behavior as today's market has shifted to the digital platforms. It helps to understand the various aspects that creates a chaos culture in the shopping behavior and helps marketers develop a counter chaos marketing strategy to mitigate this factor and transforms this chaotic factor into new market opportunities.

Keywords: Chaos and Complexity, Online Shopping, Customer Buying Behavior, Chaotic Behavior, Online Shopping Issues and Prospects, Online Shopping Behavior.

---

¹Assoc. Prof., School of Business and Economics Adamas University West Bengal, E-mail: drnilanjanray.mgmt@gmail.com

² Ms., School of Business and Economics Adamas University West Bengal, E-mail: tanishamukheeghy93@gmail.com

³Asst. Prof., Department of Business Administration Vidyasagar University West Bengal, E-mail: sudinbag1@gmail.com

HOW FRACTALS CONTRIBUTE TO SUPPLY CHAIN MANAGEMENT? – AN INITIAL BIBLIOMETRIC AND SOCIAL NETWORK ANALYSIS ON ARTICLES INDEXED IN WEB OF SCIENCE

Nurcan DENİZ¹

Abstract

Supply chain is mainly defined as a complex network comprises several organizations with different objectives such as producers/manufacturers, assemblers, suppliers etc. The main sources of this complexity are uncertainty of customer demand and globalization. As “fractal” used to describe complex organisms and structures in nature that exhibit self-similar characteristics, Ryu et al. (2003) adopted it to solve general problems in supply chain management. Each member in the supply chain is modelled with a self-similar structure referred to as a “fractal” in fractal-based supply chain management.

The purpose of this article is to answer the question: “How fractals contribute to supply chain management?” In this context, Web of Science database is used to find articles related with both “fractal” and “supply chain management”. 23 articles are reviewed according to the inclusion/exclusion criteria. The articles written in unrelated fields and have unrelated summaries are excluded. Also, there was a Chinese article excluded. The seven articles, related with fractal supply chains are analyzed in detail. The methods used in this review are both bibliometric and social network analysis as up-to-date methods. It can be possible to see the number of articles according to their published years, journals, and cited times with bibliometric analysis. The results of these analysis are shown in tables. BibExcel software is used to make easy and accurate of this analysis. On the other hand, it is possible to draw the social networks of the authors with Pajek software. The clusters consists of the authors work together and the authors who wrote more articles can be detected visually by this analysis. The findings of this analysis show that, the starting point is the article written by Ryu et al. (2003) in Production Planning & Control. Six more articles found till 2020 in high quality journals such as International Journal of Production Research, International Journal of Production Economics, Flexible Services and Manufacturing Journal, and International Journal of Food Engineering. There are four clusters in the social network and Ryu wrote at most three articles in this field. Jung follows Ryu with two articles. Both of these authors are located in Korea. In terms of the subjects, the predominantly articles are related with fractal-based supply chain management and fractal frameworks for supply chain networks. In addition to these, there are some articles related with agent-based modelling and simulation. There is also an article in which a fractal echelon approach is proposed for inventory management one of the main issues in supply chain management. According to the results, it can be easily seen that this field is immature and there need to make studies in this field. The same analysis can be made for 34 proceedings found in WoS to see the raw studies, as two of the articles are the extended forms of proceedings presented in early years. Also, some of the articles are written in a special (automotive and food) supply chain not general. These researches can be extended to other special supply chains. Although fractal

---

¹ Asst. Prof., Eskişehir Osmangazi University, E-mail: nurcanatikdeniz@gmail.com

concept is combined with supply chain networks largely, there are other supply chain problems still waiting for which it is useful or not.

Keywords: Fractal, Supply Chain Management, Bibliometric Analysis, Social Network Analysis.

ÖZEL İLKOKULLARIN KURUMSAL İTİBARI

Nigar Nevra KARAKAŞ¹ & Elife DOĞAN KILIÇ²

Öz

Küreselleşmeyle ulusal sınırların ortadan kalkması, bilgi kaynaklarının yaygınlaşması ve ulaşılabilir olması, ürün ve hizmetlerin benzer özellikler taşıması, paydaş algılarının yönetilmesi vs. durumların yaygınlaştığı 21. yüzyılda kurumları rakiplerinden ayıran, farklılaştırıcı en önemli özellik itibar olarak belirtilmektedir. İtibar kurumların geçmişten itibaren bütün çalışmalarını ve hareketlerini değerlendiren, kurumun iç kimliğini yansıtan, kurum hakkında örtük bilgiler vererek kuruma stratejik değer inşa eden bir yapı olarak belirtilmektedir. Türk Dil Kurumu (TDK)'na göre "itibar" kelimesinin anlamı saygınlık, saygı görme, güvenilir olma durumu, değerli, onurlu olma kelimeleriyle izah edilmiştir. Kurumsal itibar paydaşların; finansal, sosyal ve çevresel etkilere dayanarak değerlendirmesile zaman içerisinde kuruma atfettikleri, kuruma yönelik toplam yargılarıdır. Gotsi ve Wilson'a (2001) göre kurumsal itibar; paydaşların kurumla ilgili doğrudan deneyimlerinden, kurumun hareketleri hakkında bilgi sağlayan herhangi bir iletişim ve sembollerden veya diğer öncü rakiplerin hareketleriyle karşılaşılması sonucunda zaman içinde kuruma yönelik oluşan genel değerlendirmelerdir. Schwaiger (2004) kurum itibarını; kurumların değerli, soyut, sürdürülebilir, taklidi zor olan varlığı olarak tanımlamıştır. Diğer bir tanımda kurumsal itibar, kurum paydaşlarının kuruma yönelik kolektif fikridir. Yukarıdaki tanımlardan hareketle kurumsal itibar birçok kavramla ilişkilendirilebilir. İtibarın ilişkili olduğu kavramlar; kurumsal kimlik, kurumsal imaj, kurumsal kültür, kurumsal iletişim, kurumsal etik, kurumsal sosyal sorumluluk şeklindedir. Bu çalışmada özel ilkokulların itibarının yönetici, öğretmen ve veli görüşleri çerçevesinde nasıl değerlendirildiği incelenmiştir. Değerlendirmede; paydaşların okullarının itibarını nasıl algıladıları, paydaş değerlendirmesi sonucu kurumsal itibarın boyutlara göre nasıl değiştiği, paydaşların demografik özellikleri ile kurumsal itibarın boyutları arasında ilişkinin olup olmadığı, kurumların itibarlarının en yüksek ve en düşük olduğu boyutları belirlenmeye çalışıldı. Araştırma sürecinde kurumsal itibarla ilgili alanyazın tarandıktan sonra kurumsal itibarın kavramsal çerçevesi ortaya konulmuştur. Sonrasında kurumsal itibarın; yönetim ve liderlik, duygusal çekicilik, çalışanlar ve çalışma ortamı, ürün ve hizmetler, finansal performans, sosyal sorumluluk, kurumsal etik boyutlarından oluşan ölçek geliştirilmiştir. Çalışmanın verileri geliştirilen "Kurumsal İtibar Ölçeği" ile toplanmıştır. Bu çalışmada özel okulların iç ve dış paydaşları tarafından kurumsal itibarının değerlendirilmesi sonucu mevcut durumun ortaya konulması için betimsel tarama modeli kullanılmıştır Araştırımıya Malatya ilinde bulunan 5 özel okulda görev yapan 8 yöneticiye, 54 öğretmene ve 96 veliye ölçek formu dağıtılmıştır. Ölçek formunu doğru doldurmayan 1 (bir) yönetici ve 1 (bir) velinin ölçek formu değerlendirmeye alınmamış ve araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Araştırımıya 7 yönetici, 54 öğretmen ve 95 veli toplamda 156 kişi gönüllü katılmıştır. Araştırmada "Kurumsal İtibar Ölçeği"

¹ Öğretmen, MEB, E-posta: karakasnigar@gmail.com

² Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, HAYEF, Eğitim Bilimleri Bölümü, E-posta: ekilic@istanbul.edu.tr

*Prof. Dr. Elife Doğan Kılıç'ın yönetiminde "Özel İlkokulların Kurumsal İtibarı Konusunda Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri: Malatya Örneklemi" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

kullanılmıştır. Kurumsal İtibar Ölçeği demografik bilgilerin olduğu bölüm ve ölçek maddeleri olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Demografik bilgilere ilişkin dört madde yer almaktadır. Ölçek maddelerinin olduğu bölümde yedi boyut ve toplamda 32 madde bulunmaktadır. Her boyut 3 ile 6 arasında değişen maddelerden oluşmuştur. Araştırmada 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçek kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum şeklindedir. Yedi alt boyuttan oluşan "Kurumsal İtibar Ölçeği'nin" yapı geçerliği hakkında kanıt sunmak adına doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için LISREL 8.80 programından elde edilen uyum indekslerinde, araştırma verisinin modele uyum sağladığını görülmüştür. "Kurum İtibarı Ölçeğine" ait yol diyagramı ve standartlaştırılmış değerleri incelenmiştir. Araştırmada verilerin analizinde doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin geçerliliği ölçülmüş, ölçeğin güvenilirliği için ise McDonald's ω katsayısı kullanılmıştır. Analiz sonucunda kurumların itibar algılama düzeyi sıralaması yüksektен düşüğe doğru yönetici, öğretmen ve veliler şeklindedir. Demografik verilere göre farklılık incelendiğinde; yönetici ve öğretmenlerin kurumda çalışma süresi değişkeninde anlamlı farklılık görülürken, velilerde ise eğitim durumu ve yaş değişkeninde anlamlı farklılık görülmüştür. Demografik değişkenlerin kurumsal itibarı belirlemeye önemli bir etken olmadığı tespit edilmiştir. Toplam itibar düzeyleri açısından veriler incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin itibar düzeylerinin velilerden daha yüksek düzeyde çıkmıştır. 7 boyutun her birinde yönetici ve öğretmenlerin itibar düzeylerinin velilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İtibarin en yüksek olarak algılandığı boyut duygusal çekicilik olurken, en düşük olarak algılanan boyutu yönetici ve öğretmenlerde çalışanlar ve çalışma ortamı, velilerde ise finansal performans boyutu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Keywords: Özel İlkokul, Kurumsal İtibar, Öğretmen, Veli, Yönetici.

ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL SESSİZLİK DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Müzeyyen Petek DİNÇMAN¹

Öz

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeylerini bazı değişkenler bağlamında (cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, öğrenim durumu, okuldaki öğretmen sayısı, öğretim kademesi) incelemektir. Araştırmanın örneklemini *basit seçkisiz (random) örnekleme* yöntemiyle Ankara'nın farklı öğretim kademelerinde görev yapan 317 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada Kahveci ve Demirtaş (2013) tarafından geliştirilen "Örgütsel Sessizlik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın betimsel (tanımlayıcı) istatiksel sonuçları (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) ile değişkenler açısından farklılıkların belirlenmesine ilişkin analizler SPSS 22.00 paket programında hesaplanmıştır. Ölçeğin her bir alt boyutuna göre, değişkenlerin belirlenmiş olan kategorilerine düşen puanlarının normal dağılım gösterip göstermediği Skewness / Kurtosis değerleriyle incelenmiştir. Ayrıca anlamlı farklılıklara ilişkin etki büyülükleri de hesaplanmıştır. Varyansların homojenliği için Levene's testi uygulanmıştır. Verilerin analizinde parametrik testlerden ikili değişkenler için bağımsız örneklemler t-testi, ikiden çok değişkenler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeyi genel olarak "katılıyorum" düzeyindedir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeyine ilişkin görüşleri cinsiyet, medeni durum ve öğretim kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermemekteyken; mesleki kıdem, okuldaki öğretmen sayısı ve öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına göre uygulayıcılara ve araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Sessizlik, Sessizlik, Öğretmen.

---

¹ Öğr. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu, E-posta: pdincman@hacettepe.edu.tr

COVID-19 PANDEMİSİNİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİİNİN KAHRAMANLIK ALGILARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİİNİN İNCELENMESİ

Deniz GÖRGÜLÜ¹

Öz

Bu araştırmanın amacı, COVID-19 Pandemisinin ilkokul öğrencilerinin kahramanlık algıları üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırmaya 2019-2020 eğitim öğretim yılında Konya ilinde eğitim gören ilkokul 2. ve 3. sınıftaki 15 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin kahramanlık algılarının belirlenmesinde nitel bir araştırma yöntemi olan metafor analizinden yararlanılmıştır. Bu amaçla ilkokul öğrencilerine COVID 19 Pandemisi öncesinde ve pandemi sürecinde “Kahraman..... gibrildir. Çünkü .....” açık uçlu sorusu sorulmuştur. Araştırma sonucunda COVID-19 Pandemisi öncesinde öğrencilerin 14 adet metafor üretikleri ve bunlar içerisinde en çok öğretmen (2) metaforunu kullandıkları görülmektedir. Bu metaforların en fazla “Değerli Olmak” kategorisinde gruplandığı dikkat çekmektedir. COVID-19 Pandemisi sürecinde ise öğrencilerin en çok baba (8) metaforunu kullandıkları göze çarpmaktadır. Bu metaforların büyük çoğunluğunun ise “Koruyucu Olmak” kategorisinde yer aldığı görülmektedir. Öğrencilerin COVID-19 Pandemisi öncesinde ve sonrasında kullandıkları metaforların farklılık gösterdiği bir diğer elde edilen sonuçtur. Bu sonucun ortaya çıkmasında pandemi döneminde öğrencilerde korku ve kaygı düzeylerinin artmasının ve babaları ile daha fazla süre zaman geçirmelerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kaos, COVID-19, Kahraman, Metafor, Öğrenci.

---

¹ Dr. Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Yönetimi Bilim Dalı, E-posta: denizgorgulu87@gmail.com

TRIBAL WOMEN EMPOWERMENT AND LEADERSHIP: A STUDY FROM BIRBHUM DISTRICT, WEST BENGAL, INDIA

Riya CHATTERJEE¹, Tanisha MUKHERJEE², Nilanjan RAY³

Abstract

This study aims at explorations of rural place at Mirzapur, Birbhum, West Bengal, India. The objectives of the study were to assess the level of autonomy and decision-making power of tribal women. Traditionally women have always been subjugated. True development of a nation is not possible if one half of the population is ignored or marginalized. Therefore, the Constitution of India has many rights and acts in favor of them. The present study examines the decision-making role of tribal women and to find out the impact of their socio-economic status on decision making roles. The study based on Primary data and Secondary data. Pre field work has been done on Mirzapur village on the basis of secondary data collected from census 2011. Random Sampling has been done in order to select the households for survey. Statistical tools like tables, bar charts, averages, percentages etc. were used to analyzed and interpret the data collected on various things. In terms of Tribal Women, the study reveals that women empowerment opportunity is very high in the state of West Bengal in general and in study area Mirzapur it's opportunity very low. It is observed that women were enthusiastic about education but due to unfavorable circumstances they could not pursue. It is observed that due to women empowerment in Mirzapur, the student dropout ratio of the family members has reduced substantially. The study reveals that Mirzapur's Tribal women were not aware about their personal assets. Even they could not maintain their own Bank passbook. It is observed that women were only taking decision in household level.

Keywords: Chaos and Complexity, Tribal Women, Women Empowerment, Leadership, Mirzapur.

---

¹ Department of Management School of Business and Economics Adamas University West Bengal, India, E-mail: chatterjeeriya232@gmail.com

² Department of Management School of Business and Economics Adamas University West Bengal, India, E-mail: tanishamukheeghy93@gmail.com

³ Assoc. Prof., School of Business and Economics Adamas University West Bengal, E-mail: drnilanjanray.mgmt@gmail.com

THE CHAOS IN SYRIA IN TERMS OF HUMAN SECURITY

Idris TURAN¹

Abstract

A state of chaos has been dominant in Syria since March 2011. Responding to the first demonstrations of the opposition with an armed attack, Bashar al-Assad has neither been able to fully dominate nor resolve the chaos. International and regional powers such as Russia, the United States, Iran and Turkey have not or have failed to resolve the crisis. Therefore, there has been a complete chaos in the country. The United States has strengthened YPG (People's Protection Units)²/PKK (Kurdistan Workers' Party) in the region and created a terror corridor. Russia has consolidated its fortification at the Port of Tartus and secured its presence in the Middle East. Iran supported Assad with its Shabiha militants and deployed fighters against the opposition. Turkey, on the other hand, has supported the opposition and fought against YPG with Operation Euphrates Shield, Olive Branch Operation and Operation Peace Spring. Syrian National Army (an opposition group) helped these operations. In addition, the Astana Trio (Russia, Turkey and Iran) have made attempts to soften the chaos in Syria. In this context, the Human Security approach is centered on protecting human rights. This approach is based on the elimination of threats against human rights and freedoms. The broad goal of Human Security is to protect individuals from any threat. In this regard, the Humanitarian Development Report of 1994 defines threats in seven areas: Economic security, food security, health security, environmental security, personal security, community security and political security. The meaning of economic security is to ensure that individuals have the economic freedom to have honorable living standards. Healthy nutrition comes to the forefront within the scope of food security. In health security, there is the need for centers actively operating in a country (such as hospitals) to address people's health problems. Environmental security requires the protection of the habitats of people and other living beings. In personal security, a person is protected from physical or psychological violence. Community security requires that individuals can join any community or organization and not harmed due to this under any circumstances. Finally, in political security, it is necessary to pave the way for the people living in a country to govern themselves through democratic means. Demonstrations began in March 2011 in Syria to actualize Assad's promises of a society that has more freedom, more democracy and is government by merit and deserving rather than bribery. Personal securities (such as right to life) were first violated. Consecutively, food, health, environment, economic, community and political security were gradually lost day by day. The collapse of the state system has also been effective in this. Although Syria had not been a democratic and free country as requested, there was a certain order in the state before the chaos. Now, this order has been lost, too. As a result, chaos has been dominating Syria since March 2011. There is a terror corridor occupied by the US-backed YPG/PKK in northern Syria. There are also opposition groups supported by Turkey. Therefore, the north of Syria is out of Assad's control. In order to eliminate this chaos, there is a need to first prepare a constitution that will be accepted by the groups

---

¹ Asst. Prof., Hakkâri University, FEAS, Political Science and International Relations, E-mail: turan.idris@gmail.com

² Although the YPG seemed to be fighting against ISIS at first, it later seized a terror corridor in northern Syria.

in Syria. Then, the natural resources in the country should be made available to the entire society in Syria. For this, the terror corridor in the north must be eliminated³. Followed by this, it is necessary to disarm the groups in the country and temporarily deploy UN Peacekeeping Forces in Syria. Then a government should be established by democratic elections. Later, economic initiatives should be started between Syria and the regional countries first and then the international community. In consequence, Syria will become a democratic and free country and human security will be established in the country.

Keywords: Syria, Chaos, Human Security Approach.

---

³ Progress can be made in this regard by a joint work of Syria and Turkey. In other words, Erdogan and Assad should enter into a dialogue again.

CO-ADAPTATION IN CONTEXT WITH IRANIAN, RUSSIAN AND TURKISH POLICIES ON SYRIAN COMPLEXITY: THE EMERGENCE OF THE ASTANA PROCESS

M. İlbeý COBAN¹

Abstract

This research is based on explaining the dynamics that led the Iran, Russia and Turkey to initiate Astana Process within the framework of the Syrian Civil War's changing dynamics. The article intends to combine realism (one of the prominent IR theory which attaches great importance to power politics) with the “complexity” paradigm. Realism’s linear ontology is problematic in explaining the changing dynamics. The complexity paradigm explains non-linear processes derived from its ontological foundation. Especially the variety and diversity of actors, their interconnection, interdependence, and adaptation to the situation can be a solution against the reductionism of this phenomenon. Actors in the Syrian crisis are very diverse, and it can be observed that actors like ISIS can profoundly affect the policies in this process, and the Syrian issue can affect varied actors’ security and foreign policies that are also based on power competition. Complexity paradigm assumes system as complex, more dynamic and living that many actors (which are not exogenous as closed units) interact with many feedback loops; thus the outcome of the events may not be predicted. IR is also impacted by many various parameters and variables which are interconnected and interdependent, indeed, also the main actors in the system cannot be limited by only states which are socializing and affected by the structure in their interactions considering the critical impact of the substate factors, transnational terrorist groups, and many other variable causes as well as their interactions in the international changing and co-evolutionary dynamics. Russia, Turkey, and Iran (the guarantors of the Astana Process) have followed different policies and demonstrated divergent outlooks regarding the crisis. Indeed the priorities and set agendas differed from one another as well as objectives to pursue in the disorder occurred by fragmented and diversified dynamics in Syria. Whereas overthrowing Assad may pose an “existential threat” to Iran, it would signify losing a strategic partner in contrast with her global calculations for Russia. On the other hand, Turkey in coordination with the US, has aimed to establish a new government. However “unpredictable” events of changing dynamics resulted in diversification of states’ agendas. The prolongation of the civil war led to the introduction of new actors along with it, and especially the states sharing the border with Syria were also exposed to new threats. It can be seen that with the emergence of ISIS and Russian activism in the Syrian complexity, especially her intervention in Syria as well as other actors’ policies on this complexity, the regional and global powers have also co-adapted their policies on the changing dynamics. In order to comprehend this process, a Complex Adaptive System model in Syria “Complex Adaptive Elliptical Billiard Balls Model in Syrian Complexity (2017-2019)” was improved to apply in the changing dynamics in Syria and actors’ positions as well as interconnected interactions involved in the area. This co-adaptation also derives from the intertwined causalities in the complexity which is between the order and disorder. The Astana process is also an expression of this co-adaptation in Iranian,

---

¹ Research Assistant, Middle East Technical University, Faculty of Economic and Administrative Sciences, International Relations, E-mail: ilbey@metu.edu.tr

Russian and Turkish policies in Syrian Complexity. The complexity paradigm offers an alternative framework in order to understand the process-oriented interconnected power struggle in disorder. The changing dynamics in disorder in Syria have not reached any equilibrium, but attractors of the reiterated as well as emergent events which would establish the new circumstances far from the equilibrium that variety and diversity of actors have to co-adapt in the changing environment in the process of time. The characteristics of the “processes” in the Syrian disorder symbolizes the fracturing component in the power struggle that brings non-linear orientation. The Astana Process demonstrates itself as one of the emergent events in the Syrian Civil War that depend on the co-adaptation of the three states in the area and with the environment of the disorder, compartmentalization on the conflicting and overlapping interests in Syria, the diversity and variety of the actors’ action in Syria and their relations with Iran, Russia, and Turkey. The power struggle shaped by the non-linear dynamics by the time and processes in the changing dynamics brings about flexibility in the behaviors of the actors in order to maintain their initial priorities in their foreign policies or their main objectives in the changing dynamics. That results in the co-evolutionary dynamics in the interactions between the relative power distributed actors restrained or allowed activism in structure, and between the actors and structure that co-shaped each other in the area.

Keywords: Complexity, Power Politics, Syrian Complexity, Astana Process, International Relations

---

LEADING AND NAVIGATING IN DISRUPTION IN THE VUCA WORLD: CHAOS AND COMPLEXITY PERSPECTIVES

Anupriyo MALLICK¹, Nilanjan RAY², Sudin BAG³

Abstract

The world in which we live is over brimming with chaos and turbulence. Unpredictability has become the order of the day. Everything around us seems to be in a state of continuous flux. We are trapped in the vortex of an unending cyclone of change. The very existence of humankind is in a state of dynamic equilibrium, so to say. We as a species are striving and struggling to survive in a world that can at best be summarily described by a four-letter acronym called VUCA (Volatile, Uncertain, Complex, Ambiguous). The world in general and the corporate leaders in particular needs to think about devising concrete strategies to overcome the challenges offered by these four dominant characteristic waves sweeping the environment. The paper aims to understand the volatility, uncertainty, complexity and ambiguity inherent in the environment in detail, to analyse the challenges offered by them and to finally explore how the leaders can offer the solutions to overcome these challenges in business.

Keywords: Volatile, Uncertain, Complex, Ambiguous, VUCA World, VUCA, Leaders.

---

¹ Asst. Prof., Eastern Institute for Integrated Learning in Management (EIILM), Affiliated to Vidyasagar University, India., E-mail: anupriyomallick@gmail.com

² Assoc. Prof., School of Business and Economics Adamas University West Bengal, E-mail: drnilanjanray.mgmt@gmail.com

³ Asst. Prof., Department of Business Administration Vidyasagar University West Bengal, E-mail: sudinbag1@gmail.com

KAOTİK DÜNYADA İLETİŞİM: SANAL GERÇEKLIK VE ÖTESİ

Mustafa CANBEY¹

Öz

Günümüzde teknolojik bağlamda büyük değişim, gıdaların genleri üzerinde yapılan çalışmalardan, yapay zekâ, büyük veri, verilerin depolanması/işlenmesi, yeni elektronik para sistemleri gibi çok geniş bir bağlamda yaşamımızı etkilerken; son dönemde de pandemi ile çok boyutlu müthiş bir mücadele süreci yeni dünyanın hiç tanışılmamış sayısız yeni kavramını karşımıza çıkarmaktadır.

Doğal olarak bunların yönetilmesi kolay olmadığı gibi, yeni durumlara karşı nasıl bir tavır alınacağı noktasında insanoğlunun kafası karışıktr. Hem tüm dünyada devletler ve liderler bu konuları gündemine alırken hem de dünya kamuoyu bu konuların arka planını ve dünyanın gidişatını merak etmektedir. İşte bu karmaşık ortamında yeni dünyaya uyum sağlamak, uyumun ötesinde liderlik üstlenmek; bu konuların iletişimini yönetmeyi başlı başına en önemli konulardan biri haline getirmektedir. İletişim süreçlerini yönetmek günümüz dünyasında neredeyse itibarı yönetmeye eşdeğer hale gelmiştir. Dünya sisteminde yaşanan değişimler ve özellikle küreselleşme ile uluslararası kuruluşlar, küresel şirketler ve Sivil Toplum Kuruluşları gibi devletler üstü yeni kurumlar oluşmuş, vatandaşlar karar verme süreçlerinde etkili bir aktör olmuş uluslararası sistem kaotik bir yapıya evrilmiştir. Bu durum uluslararası ilişkileri, iletişim biçimlerini ve medyayı da önemliderece etkilemiş yeni iletişim ve etkileşim yöntemlerinin ortayamasına neden olmuştur.

Bu açıdan bakıldığından insanoğlu mevcut teknoloji şartlarında yeni iletişim yöntemlerine ve yeni bakış açılmasına ihtiyaç duymaktadır. Interaktif, yatay ve anlık iletişimın öneminin her geçen gün arttığı bu yeni dönemde insanlığın da doğru bilgilendirilmesi karmaşıklığın azaltılması açısından önemlidir. Hiçbir şeyin göründüğü gibi olmadığı “sanal gerçeklik” kavramının hayatımıza girdiği günümüz dünyasında çok boyutlu algılıyış ve anlayışlarla gerçeğe ulaşmak oldukça zorlaşmıştır. Bu bağlamda bu çalışmada sanal gerçeklik ve McLuhan’ın “Global Köy” kavramlarıyla kaotik uluslararası sistemde iletişim biçimlerinin değişimi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Sanal Gerçeklik, Kaos, Global Köy.

---

¹ Dr, 27. Dönem Balıkesir Milletvekili, E-posta: mcanbey10@gmail.com

FORECASTING DIRECTION OF BIST 100 INDEX: AN INTEGRATED MACHINE LEARNING APPROACH

Kâmil Demirberk Ünlü¹, Nihan Potas², Mehmet Yilmaz³

Abstract

In recent year trends analyzing and forecasting financial time series moves from classical Box-Jenkins methodology to machine learning because of the non-linearity and non-stationary of the series. In this study we employed a machine learning algorithm called support vector machine to predict the daily price direction of BIST 100 index. In addition, we use random forest algorithm for feature selection and showed that by removing some feature of the algorithm, performance of the algorithm can be increased.

Key Words: ISE 100, Support Vector Machine, Random Forest, Feature Selection, Financial Time Series.

---

¹ Ph.D., Atilim University, Ankara, E-mail: demirberk.unlu@atilim.edu.tr

² Ph.D., Ankara Haci Bayram Veli University, E-mail: nihan.potas@hbv.edu.tr

³ Prof., Ankara University, E-mail: mehmetyilmaz@ankara.edu.tr

ISCASS HAKKINDA

Uluslararası Bilim Derneği, Ulusal ve uluslararası, bireysel ve kurumsal düzeyde, uluslararası ilişkiler, siyaset, kamu yönetimi, işletme, iktisat, eğitim, sosyal psikoloji gibi sosyal bilimlerin, istatistik, fizik matematik, kaos, karmaşılık gibi fen, tıp bilimlerinin her alanında teknoloji, araştırma, geliştirme, uygulamaya dönüştürme faaliyetleri ile sosyal, ekonomik, kültürel, tarihi ve bilimsel her türlü iletişim, etkileşim ve işbirliğini gerçekleştirmek, kurum ve kuruluşlar ile ilgili olarak; etik, sosyal, ekonomik ve bilimsellik boyutları içeren çeşitli kriterler oluşturmak, bu kriterler açısından kurum, kuruluşları değerlendirmek, derecelendirmek ve bunları yaynlamak amacıyla kurulmuştur. Misyonumuz "Çok daha farklı bir gelecek için bilimi ve bilgiyi eş zamanlı, çok boyutlu ve etik değerleri benimseyerek uyumlaştırma gücünde ve kararlığında olanları bir araya getirmek ve desteklemektir."

ABOUT ISCASS

International Science Association was established with the aim of carrying out social, economic, cultural, historical and scientific communication, interaction and co-operation by means of technology, research, development and practice activities in all fields of social sciences such as international relations, politics, public administration, management, economics, education and social psychology as well as in all fields of physical sciences and medicine such as statistics, physics, mathematics, chaos and complexity both in national and international and individual and institutional/corporate levels; establishing various criteria including ethical, social, economic and scientific dimensions for institutions and organizations; evaluating and these institutions and organizations in terms of these criteria and publishing them. Our mission is to bring together and support by those who have the power and determination to harmonize science and knowledge simultaneously and by adopting multidimensional approaches and ethical values for a much different future.

